

Tutkintaselostus

Y2014-03

Puisen pienkerrostalon palo Turussa 4.11.2014

Turvallisuustutkinnan tarkoituksena on yleisen turvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen sekä onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen torjuminen. Turvallisuustutkinnassa ei käsitellä onnettomuudesta mahdollisesti johtuvaa vastuuta tai vahingonkorvausvelvollisuutta. Tutkintaselostuksen käyttämistä muuhun tarkoitukseen kuin turvallisuuden parantamiseen on vältettävä.

**Onnettomuustutkintakeskus
Olycksutredningscentralen
Safety Investigation Authority, Finland**

Osoite / Address: Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

Adress: Bangårdsvägen 9
00520 HELSINGFORS

**Puhelin / Telefon:
Telephone:** 029 566 6870
+358 29 566 6870

Fax: 09 876 4375
+358 9 876 4375

Sähköposti / E-post / Email: turvallisuustutkinta@om.fi
sia@om.fi

Internet: www.turvallisuustutkinta.fi
www.säkerhetsutredning.fi
www.sia.fi

Tutkintaselostus 3/2015

ISBN 978-951-836-457-6 (PDF)

ISSN 2341-5991

Helsinki 2015

TIIVISTELMÄ

Noin 100-vuotias puinen pienkerrostalo syttyi palamaan sähkölieden varomattoman käytön seurauksena Turun Raunistulassa yöllä 4.11.2014. Palo levisi nopeasti useisiin asuntoihin. Kaksi ihmistä eri asunnoissa kuoli ja kuusi loukkaantui lievästi.

Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö saapui palopaikalle yhdeksän minuutin kuluttua ensimmäisestä hätäilmoituksesta. Silloin kaikki yhdeksän talosta pelastunutta olivat jo ulkona. Kaikkiaan talossa oli 17 asuntoa, mutta suuri osa asunnoista sattui olemaan palon aikaan tyhjiään. Pelastautumista edesauttoi se, että puolet talossa olleista oli palon aikaan hereillä.

Tulipalon tuhoisuus johtui siitä, että talossa ei ollut asianmukaista palo-osastointia. Asuntojen määrä talossa oli vuosien varrella kasvanut. Ainakin viimeisin uusi asunto oli tehty ilman lupaa ja rakennusvalvontaa. Palotarkastusta ei ollut tehty pitkään aikaan ja talosta puuttui palovaroittimia. Pelastussuunnitelmassa ei ollut huomioitu rakennuksen rakenteita ja asukkaiden toimintakykyä.

Talossa asui muiden asukkaiden ohella päihderiippuvaisten yhteisö. Yhteisön riskialttiin elämäntyyliin myötä taloon oli tullut paljon tehtäviä ensihoidolle ja poliisille. Osa päihderiippuvaisista oli sosiaalitoimen asiakkaita, mutta sosiaalitoimi oli valvonut heidän asumisturvallisuuttaan vain löyhästi. Viranomaiset eivät olleet tunnistaneeet päihderiippuvaisten yhteisön asuttamaa puutaloa paloriskikohteeksi. Viranomaisyhteistyötä edistävää paloriski-ilmoituskäytäntöä ei ollut hyödynnetty.

Onnettomuustutkintakeskus suosittaa, että

- Suomen Kuntaliitto kehittää Pelastuslaitosten kumppanuusverkostoa hyödyntämällä viranomaisyhteistyömenettelyjä siten, että pelastuslain 42 §:n yhteistyö toteutuu ja paloriski-ilmoituksia osataan tehdä ja tehdään.
- SESKO ry on aloitteellinen ja edistää sähköliesien turvallisuusvaatimuksia koskevien standardien uusimista siten, että EU-alueella myytävien liesien aiheuttamat palot saataisiin vähenemään. Turvallisuusvaatimuksissa pitää ottaa huomioon, että kotitalouksissa on esimerkiksi lapsia ja iäkkäitä henkilöitä ja että liesiä käytetään myös päihtyneenä.
- Ympäristöministeriö määrittää yhdessä Kuntaliiton ja sisäministeriön kanssa keinot, miten löydetään ja saatetaan turvallisiksi vanhat, useiden asuntojen rakennukset, joissa paloturvallisuus on heikko. Selvityksen kohteena voisivat olla esimerkiksi ennen vuotta 1960 valmistuneet puutalot, joissa on enemmän kuin kolme alle 50 neliömetrin asuntoa.
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö yhdessä Kuntaliiton kanssa kehittää hyvät käytännöt, joilla kunnan eri toimijat yhdessä huolehtivat toimintakyvyltään rajoittuneiden sosiaalitoimen asiakkaiden paloturvallisuudesta. Ainakin palovaroittimien, poistumisteiden ja asuntojen välisen osastoinnin pitää olla kunnossa. Tukiratkaisujen tulee edistää turvallista asumista.

SAMMANDRAG

BRANDEN I ETT LÅGT TRÄHÖGHUS I ÅBO 4.11.2014

En brand bröt ut i ett ca 100 år gammalt lågt trähöghus på natten 4.11.2014 i Raunistula i Åbo på grund av oförsiktig användning av en elspis. Branden spred sig snabbt till flera lägenheter. Två personer i olika lägenheter omkom och sex personer skadades lindrigt.

Räddningsverkets första enhet anlände till brandplatsen nio minuter efter det första nödsamtalet. Då hade alla nio personer som överlevde redan lämnat byggnaden. Huset hade sammanlagt 17 lägenheter, men en stor del av dem råkade vara tomma när branden bröt ut. Det som bidrog till att så många kunde rädda sig var att hälften av invånarna var vakna.

Brandens häftighet berodde på att huset saknade ändamålsenlig brandsektionering. Antalet lägenheter i huset hade ökat med åren. Åtminstone den senaste nya lägenheten var byggd utan tillstånd och byggnadstillsyn. Brandsyn hade inte förrättats på länge och det saknades brandvarnare i huset. Byggnadens konstruktioner och invånarnas funktionsförmåga hade inte beaktats i räddningsplanen.

Bland de andra invånarna fanns det boende för missbrukare. På grund av missbrukarnas riskutsatta livsstil hade akutvården och polisen haft en hel del uppdrag i huset. En del av missbrukarna var klienter hos socialförvaltningen, men den hade endast i ringa utsträckning kontrollerat deras boendesäkerhet. Myndigheterna hade inte identifierat att boendet för missbrukare i ett trähus var en brandsäkerhetsrisk. Förfarandet för anmälan om brandrisker som främjar myndighetssamarbetet hade inte använts.

Olycksutredningscentralen rekommenderar att

- Finlands kommunförbund och räddningsverkens partnerskapsnätverk utvecklar förfarandena för myndighetssamarbete så att det samarbete som avses i 42 § i räddningslagen realiserar och att brandrisker anmäls.
- SESKO ry är en initiativtagande förening som främjar reformer av standarder avseende säkerhetskrav på elspisar för att minska antalet bränder som de spirar som säljs i EU-området orsakar. I säkerhetskraven gäller det att beakta att det bor till exempel barn och äldre personer i hushållen och spisar är också använt i berusat tillstånd.
- Miljöministeriet fastställer tillsammans med Kommunförbundet och inrikesministeriet de metoder genom vilka gamla byggnader med flera lägenheter och svag brandsäkerhet kan hittas och deras säkerhet främjas. Föremål för utredningen kunde utgöras av trähus som har fler än tre lägenheter på under 50 kvadratmeter och som har byggts före 1960.
- Social- och hälsovårdsministeriet utvecklar med Kommunförbundet god praxis genom vilken kommunernas sektorer tillsammans kan öka brandsäkerheten för funktionsbegränsade klienter hos socialförvaltningen. Åtminstone brandvarnarna, utrymningsvägarna och sektioneringen mellan lägenheterna ska vara i skick. Stödbeslut borde befrämja säkerheten.

SUMMARY

FIRE IN A WOODEN APARTMENT HOUSE IN TURKU ON 4 NOVEMBER 2014

As a result of careless use of an electric stove, a multi-storey wooden building, approximately 100 years old, caught fire at Raunistula, Turku, on the night of 4 November 2014. The fire spread rapidly to several flats. Two people in different flats died, and six others sustained minor injuries.

The first unit of the fire and rescue services arrived at the fire scene nine minutes after the first emergency call was received. At that time, all of the nine people who survived the fire were already out of the building. The building had 17 flats in all, but most of the flats were unoccupied at the time of the fire. The survivors managed to escape the fire, because half of those present in the building at the time of the fire were awake.

The smoke and fire spread dangerously because the building lacked any appropriate fire compartmentation. Over the years, the number of flats in the building has increased. At least the most recently added flat had been constructed without any requisite permits or building supervision. No fire prevention inspection had been carried out for a long time, and a number of fire detection devices were lacking. In the emergency plan, due consideration had not been given to the structural properties of the building or the functional capability of the residents.

In addition to the other residents, a community of substance abusers was also living in the building. Because of the community's high-risk way of life, emergency medical care services and the police had made frequent visits to the building. Some of the substance abusers had client relationship with the local social services, who, however, did not supervise the safety of their clients' living environment very closely. The authorities had not identified or targeted the wooden building occupied by a community of substance abusers as a potential fire risk priority. Furthermore, the procedure of notifying potential fire risks and hazards, designed to promote interoperation between authorities, had not been applied.

The Safety Investigation Authority recommends that

- The Association of Finnish Local and Regional Authorities should, by making use of the good services of the partnership network of the rescue services and departments, further develop the cooperation between the authorities and other organisations so as to ensure the effective implementation of the cooperation provided for in section 42 of the Rescue Act, and to ensure that the relevant parties are both capable of notifying and willing to notify any identified potential fire risks and hazards.
- SESKO (Finnish Electrotechnical Standardisation Association) should take the initiative in promoting the modernisation of the standards governing the electrotechnical safety requirements of electric stoves so as to reduce the incidence of fires caused by electric stoves available for sale within the EU. In the safety requirements, due consideration should be given to the fact that households can comprise e.g. children and elderly people, and that the stoves are also used under influence of alcohol.
- The Ministry of the Environment should, together with the Association of Finnish Local and Regional Authorities and the Ministry of the Interior, establish a policy and methodology for how to identify old multiple-occupancy buildings with poor fire safety and how to

bring their fire safety up to an acceptable level. Such a fire safety assessment could be targeted at, for example, wooden buildings constructed before 1960 comprising more than three flats smaller than 50 square metres in floor area.

- The Ministry of Social Affairs and Health should, together with the Association of Finnish Local and Regional Authorities, develop common practices for different sectors of municipalities for the purpose of ensuring the fire safety of social welfare clients with reduced functional capability. At least, fire detection devices, emergency exit routes and fire compartmentation between flats must be organised appropriately. The public support decisions should promote the safety of residence and living environment.

ALKUSANAT

Onnettomuustutkintakeskus asetti 5.11.2014 tutkintaryhmän tutkimaan Turun Raunistulassa 4.11.2014 tapahtunutta puisen pienkerrostalon tulipaloa. Tutkintaryhmää johti tutkija Timo Naskali ja jäsenet olivat KTT Hannu Hänninen, DI Jukka Koponen ja turvallisuusalan tradenomi Tuomas Pälviä. Sosiaalityön asiantuntijana ryhmää avusti Jussi Lehtonen. Tutkinnanjohtajana toimi johtava tutkija Kai Valonen.

Tutkintaselostuksessa esitetään onnettomuuteen liittyvät tapahtumat ja taustatiedot sekä tärkeimmät asiaan liittyvät säädökset. Analyysiosassa esitetään perustellut näkemykset tärkeimmistä tutkinnassa esiin nousevista asioista. Turvallisuussuosituksissa esitetään keinoja, joilla vastaavanlaiset onnettomuudet voitaisiin välttää tai niistä aiheutuneet seuraukset olisivat vähäisemmät.

Onnettomuustutkinnan tarkoituksena on turvallisuuden parantaminen, joten syyllisyys- ja vahingonkorvauskysymyksiä ei käsitellä. Tutkintaselostusta ei ole kirjoitettu siten, että se olisi tarkoitettu käytettäväksi oikeudenkäynnissä. Johtopäätökset ja turvallisuussuositukset eivät muodosta olettamusta syyllisyydestä tai vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Tutkintaselostusluonnos on ollut lausunnolla ympäristöministeriössä, sisäministeriössä, sosiaali- ja terveysministeriössä, Suomen Kuntaliitto ry:ssä, Pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa, SESKO ry:ssä, Turun kaupunginlla (rakennusvalvonta ja sosiaalitoimi), Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella ja taloyhtiöllä. Lausunnot on otettu huomioon tutkintaselostusta viimeisteltäessä. Yhteenveto saaduista lausunnoista on liitteenä.

Tutkintaselostus on internetissä osoitteessa www.turvallisuustutkinta.fi. Tutkinta-aineisto on tallennettu Onnettomuustutkintakeskukseen.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	3
SAMMANDRAG	4
SUMMARY	5
ALKUSANAT	7
1 TAPAHTUMA	10
1.1 Yleiskuvaus, onnettomuuskohte ja sääolosuhteet	10
1.2 Tapahtumien kulku	11
1.3 Pelastustoiminta, ensihoito ja poliisin toiminta	15
1.3.1 Hälytykset	15
1.3.2 Pelastustoiminta	16
1.3.3 Poliisin toiminta	21
1.4 Onnettomuudesta aiheutuneet vahingot	21
1.4.1 Henkilövahingot	21
1.4.2 Materiaalivahingot.....	22
1.4.3 Ympäristövahingot.....	22
1.5 Viestintä	22
2 TAPAHTUMAN TAUSTATIEDOT	24
2.1 Rakennus.....	24
2.2 Onnettomuuteen liittyvät henkilöt ja organisaatiot	27
2.3 Viranomaisten ja muiden toimijoiden ennaltaehkäisevä toiminta	29
2.4 Pelastustoimintaan liittyvien organisaatioiden toiminta.....	32
2.5 Tallenteet	35
2.6 Säädökset, määräykset, ohjeet ja muut asiakirjat.....	36
2.7 Muut tutkimukset	41
2.7.1 Naapuriasunnon asukkaan pelastamismahdollisuuksien arviointi.....	41
2.7.2 Taloon aiemmin tulleet pelastustoimen, ensihoidon ja poliisin hälytykset	41
2.7.3 Tilastotietoa vastaavatyypisistä paloista	42
2.7.4 Alkoholin vaikutus pelastautumiskykyyn	43
2.7.5 Aiemmat Onnettomuustutkimuskeskuksen tutkinnat	44
3 ANALYYSI	46
3.1 Onnettomuuden analysointi.....	46
3.1.1 Puutteet puutalon paloturvallisuudessa.....	46
3.1.2 Päihderippuvaisten asuminen puutalossa	48

3.1.3 Riskikohteiden tunnistaminen	48
3.1.4 Tulipalon syttyminen ja leviäminen	49
3.1.5 Asukkaiden pelastautuminen	49
3.2 Pelastustoimien analysointi	50
3.3 Viranomaisten toiminnan analysointi	51
3.3.1 Rakenteellisen paloturvallisuuden valvonta	51
3.3.2 Palotarkastukset	51
3.3.3 Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden valvonta.....	51
3.3.4 Viranomaisten yhteistyö.....	52
4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOTEAMUKSET	53
4.1 Toteamukset	53
4.2 Onnettomuuden syyt.....	54
5 TOTEUTETUT TOIMENPITEET	55
6 SUOSITUKSET	56
6.1 Paloriski-ilmoitusmenettelyn kehittäminen	56
6.2 Liesiturvallisuuden parantaminen	57
6.3 Vanhojen usean asunnon puutalojen paloturvallisuus	57
6.4 Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden valvonta.....	58

LÄHDELUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Yhteenveto tutkintaselostusluonnoksesta saaduista lausunnoista

1 TAPAHTUMA

1.1 Yleiskuvaus, onnettomuuskohte ja sääolosuhteet

Turun Raunistulassa syttyi tulipalo puisessa pienkerrostalossa tiistaina 4.11.2014 noin kello kaksi yöllä. Tulipalossa kuoli kaksi alakerran eri asunnoissa ollutta henkilöä. Yhdeksän henkilöä pelastui.

Talo sijaitsi vanhalla puutaloalueella vähän yli kilometrin päässä Turun keskustasta.

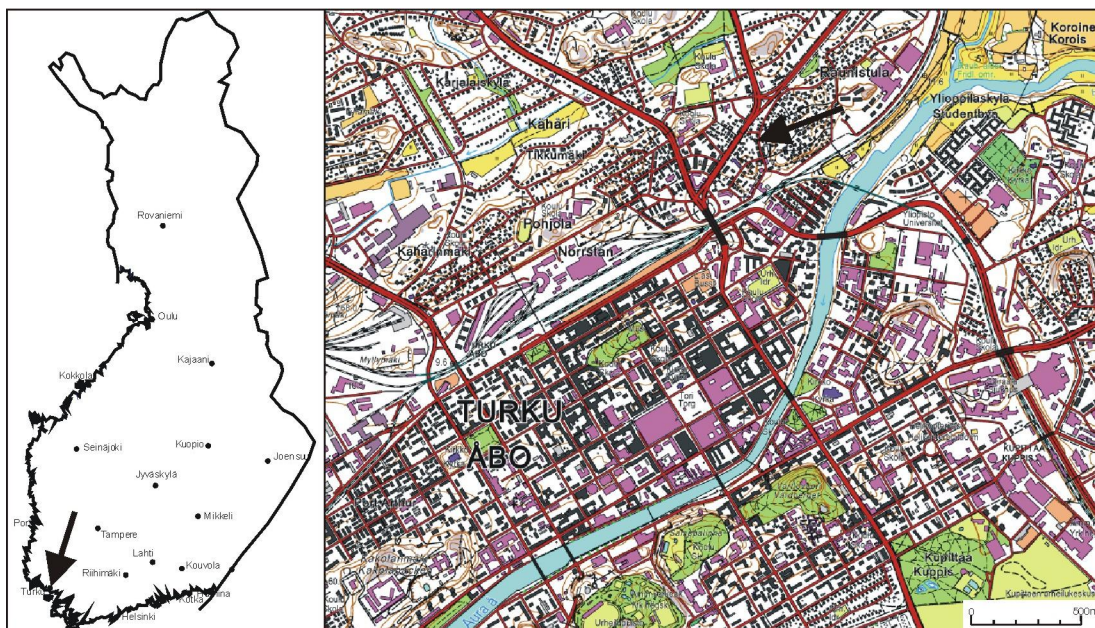
Sää oli tulipalon syttymisen aikaan melko selkeä ja lämpötila 9 °C. Tuuli oli lounaasta noin 2 m/s. Ilmankosteus oli 95 prosenttia. Aamuyön ja aamun aikana sää Turussa muuttui pilviseksi ja tuuli etelälounaasta voimistui 5–7 metriin sekunnissa.

Kuva 1. Puutalon länsipuoli sisäpihan suunnasta paloa seuranneena iltapäivänä (Kuva: OTKES)

Bild 1. Trähusets västra sida från innergårdens riktning eftermiddagen efter branden (Foto: OTKES)

Figure 1. The western side of the wooden house seen from the inner courtyard on the afternoon after the fire (Photo: SIA)

Kuva 2. Puukerrostalon sijainti Turussa Raunistulan kaupunginosassa (Karttapohja: KTJ/Oikeusministeriö/MML)

Bild 2. Trävåningshusets läge i stadsdelen Raunistula i Åbo (Kartbotten: KTJ/Justitieministeriet/MML)

Figure 2. Location of the wooden apartment house at Raunistula, Turku (Map template: KTJ/Ministry of Justice/MML)

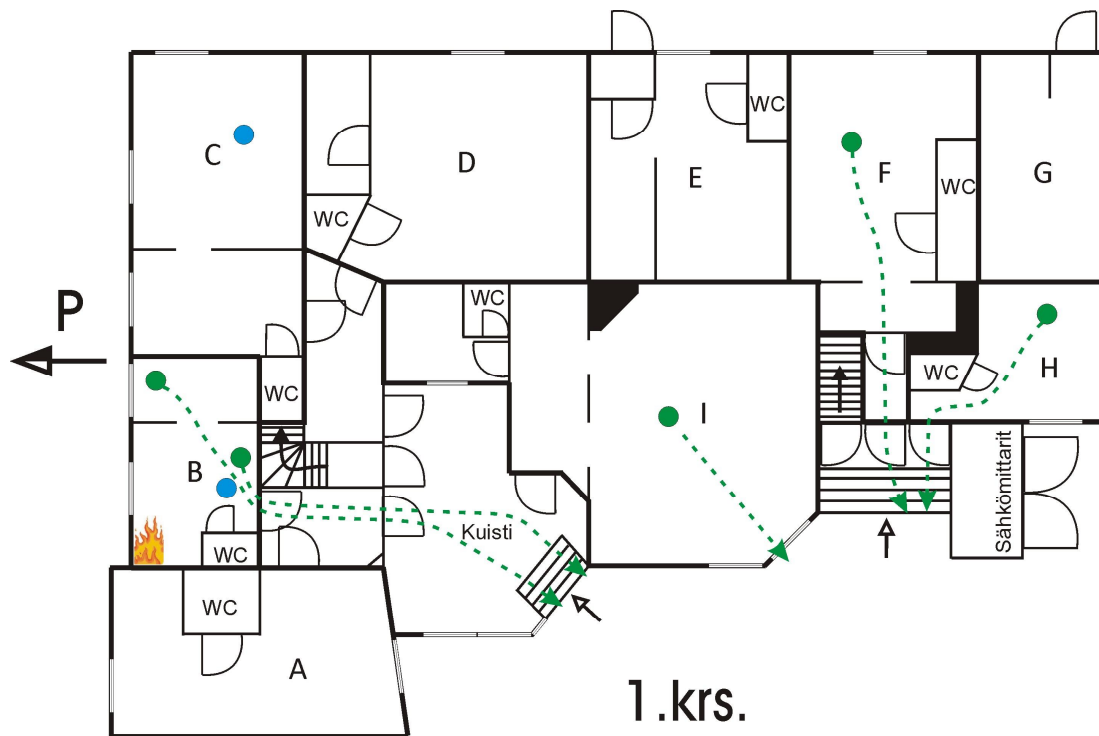
1.2 Tapahtumien kulku

Ilta ja yö talossa ennen palon syttymistä sujuivat rauhallisesti. Kotona olleista asukkaista suurin osa oli yksin asunnossaan. Illan ja alkuyön aikana joitakin asukkaita tuli tai lähti talosta, mutta suurin osa paikalla olleista oli ollut talossa alkuillasta saakka. Talossa oli 11 henkilöä: seitsemän alakerran ja neljä yläkerran asunnoissa. Neljä asukasta ei ollut kotona.

Talon pohjoispäädyssä alakerrassa keskellä sijaitsevassa asunnossa (pohjapiirroksessa asunto B) oli asukkaan lisäksi kaksi vierasta viettämässä iltaa. He viettivät päivää ja alkuiltaa alkoholia juoden. Puolen yön aikaan asunnossa olleet henkilöt lepäilivät ja nukuivat. Puolen yön jälkeen yksi heistä alkoi valmistaa ruokaa paistinpannulla liedellä. Lieden levy sytytti jossain vaiheessa lähellä ollutta materiaalia palamaan. Asunnosta pelastuneen henkilön mukaan tiskipöydällä ja liedon vieressä oli ollut roskia ja kattiloita. Palo kasvoi nopeasti ja levisi keittonurkkauksesta koko asuntoon.

Kaksi syttymisasunnossa ollutta ihmistä havahtui liedon luona olleeseen paloon ja pelastautui yhdessä. Yrityksestään huolimatta he eivät pystyneet auttamaan kolmatta asunnossa ollutta, joka ei itse pystynyt pelastautumaan ja jäi liekkeihin asunnon lattialle oven läheisyyteen. Asuntoon jääneellä oli liikuntarajoite edellisenä kesänä sattuneen onnettomuuden takia, minkä vuoksi hänellä oli rollaattori. Toinen poistuneista yritti vielä auttaa asuntoon jäänyttä, mutta joutui itse ongelmiin savuisella kuistilla. Ulkona ollut asukas haki tämän kuistilta pois.

Palo levisi eteiseen, kuistille ja yläkertaan. Savu levisi naapuriasuntoihin ja koko taloon.

Kuva 3. Palotalon 1. kerroksen pohjapiirros¹. Palon syttymispaikka merkitty keltaisella liekillä, kuolleiden löytöpaikat sinisellä ja pelastuneiden poistumisreitit vihreällä. Huoneistojen rajat on piirretty muita paksummalla viivalla. (Piirros: OTKES)

Bild 3. Planritning över första våningen i det brandhärjade huset. Platsen där branden bröt ut har märkts med en gul låga, platserna där de omkomna hittades med blått och de räddades utrymningsvägar med grönt. Lägenhetsgränserna anges med grövre streck. (Ritning: OTKES)

Figure 3. Layout of the ground floor of the building destroyed by fire. The source of ignition is marked with a yellow flame symbol; the locations where the bodies were found are marked in blue and the exit routes of the survivors in green. The demarcations of the flats are marked with a thick line. (Drawing: SIA)

¹ Talon pohjapiirroksset on tehty valokuvien, palon jälkeisen paikkatutkinnan mittausten sekä kuulemisissa saatujen tietojen perusteella, minkä vuoksi piirroksset ovat suuntaa antavia. Asunnot on merkitty pohjapiirroksiin kirjaimin selostuksen tueksi, eivätkä kirjaimet vastaa asuntojen osoitetietoja.

Kuva 4. Palon syttymispaikka asunnossa B raivauksen jälkeen. Palossa kuolleen henkilön käyttämä rollaattori löytöpaikassaan. Lieden oikeanpuoleisella etulevyyllä alumiinisen paistinpannun jäänteet. (Kuva: Poliisi)

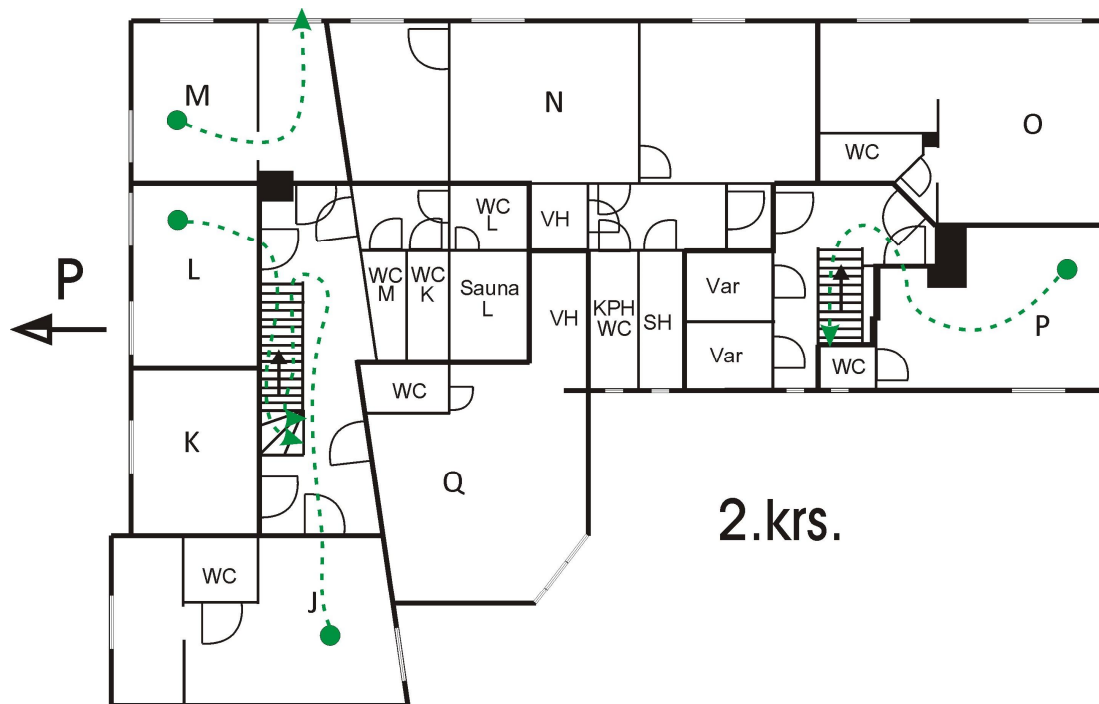
Bild 4. Platsen där branden bröt ut i lägenhet B efter röjningen. Rullatorn som en av de omkomna använde på den plats där den hittades. Resterna av en stekpanna i aluminium på den främre kokplattan till höger. (Bild: Polisen)

Figure 4. Source of ignition in flat B after post-fire clearing work. The mobile walking aid used by a person who perished in the fire, at the spot where it was discovered. The remains of an aluminium frying pan on the right-side front cooker plate. (Photo: Police)

Muissa asunnoissa olleista kahdeksasta henkilöstä puolet oli hereillä. Ihmiset havahtuivat porraskäytävästä ja ulkoa kuulemaansa meteliin. Mentyyään selvittämään metelin syytä tai havaittuaan talon pohjoispäädyn olevan tulossa, kolme alakerran asukasta eteläpäädyn ja talon keskikohdan asunnoista pelastautui omatoimisesti. Asuntojen F ja H asukkaat poistuivat ovista ja asunnon I asukas ikkunan kautta sisäpihalle. Syttymisasunnon vieressä asunnossa C asunut henkilö ei onnistunut pelastautumaan. Uhri oli kuitenkin vastannut puhelimeen vielä palon syttymisen jälkeen pyytäen soittamaan paikalle ambulanssin. Hän oli jonkin verran päihtynyt. Asunto C ei syttynyt palamaan, mutta sinne levisi kuumia palokaasuja ja savua.

Myös yläkerran asunnoissa olleet neljä henkilöä poistuivat kaikki omatoimisesti. Eteläpäädyn asunnossa P ollut henkilö poistui lievästi savuisen portaikon kautta ulos. Talon pohjoispäässä palon syttymishuoneiston yläpuolella olleiden asuntojen J ja L asukkaat poistuivat savua täynnä olevan aulan ja portaikon kautta alakerran kuistille ja siitä ulos. Asunnossa M ollut henkilö huomasi portaikon olevan täynnä savua. Hän poistui keittiön ikkunasta palotikkaita pitkin talon kadun puoleiselle sivustalle.

Palopaikalla olleiden mukaan tulipalo levisi nopeasti. Pelastuslaitoksen tullessa paikalle kello 2.10 useita asuntoja oli tullessa.

Kuva 5. Palotalon 2. kerroksen pohjapiirros¹. Pelastuneiden poistumisreitit merkitty vihreällä värillä. (Piirros: OTKES)

Bild 5. Planritning över andra våningen i det brandhärjade huset. De räddades utrymningsrutter har märkts med grönt. (Ritning: OTKES)

Figure 5. Layout of the first floor of the building destroyed by fire. The exit routes of the survivors are marked in green. (Drawing: SIA)

Kuva 6. Sisäpihalle avautuvan L-muotoisen rakennuksen sisäkulma ja toinen sisäänkäyntiteistä sammutustöiden alkuvaiheessa (Kuva: Varsinais-Suomen pelastuslaitos)

Bild 6. Det inre hörnet i den L-formade byggnaden som öppnar sig mot innergården och den ena ingången i början av släckningsarbetena (Foto: Egentliga Finlands räddningsverk)

Figure 6. The innermost corner of the L-shaped building opening onto the inner courtyard, and one of the two access routes in the initial stages of extinguishing work (Photo: Southwest Finland Emergency Services)

1.3 Pelastustoiminta, ensihoito ja poliisin toiminta

1.3.1 Hälytykset

Turun hätäkeskus vastaanotti ensimmäisen hätäpuhelun tulipalosta kello 2.00.51. Puhelun soitti talon toisesta kerroksesta omatoimisesti pelastautunut henkilö. Hän kertoi koko talon olevan tullessa ja ihmisiä olevan talon sisällä. Soittaja kuvaili taloa rivitaloksi.

Toisen hätäpuhelun soitti naapuritalon asukas kello 2.01.31. Soittajan mukaan 2½-kerroksinen puutalo oli ilmiliekeissä ja myös talon katosta tuli liekkejä. Lähimpään taloon oli soittajan mukaan etäisyyttä noin 20 metriä. Kolmas hätäpuhelu tuli hätäkeskukseen kello 2.02.15, jossa soittaja kertoi koko talon olevan liekeissä ja liekkien uhkaavan naapuritaloa.

Seuraavassa kello 2.03.18 tulleessa hätäpuhelussa soittaja kertoi talon pihalla olevan noin 12 ihmistä. Yksi hätäpuhelun soittaja ilmoitti kello 2.04.53 kolmasosan talon toisesta päästä olevan tullessa. Turun hätäkeskuksessa otettiin tulipalosta vastaan yhteensä 11 hätäpuhelua.

Hätäkeskuspäivystäjät määritteli onnettomuuden jo ensimmäisen puhelun perusteella suureksi rakennuspaloksi (403). Tällaisiksi luokitellaan muun muassa tulipalot puurakenteisissa kerrostaloissa ja palot, joissa pelastettavia ihmisiä on kolme tai enemmän.

Hätäkeskus hälytti palopaikalle hälytysohjeen mukaisesti Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kaksi pelastusjoukkuetta vahvennuksineen. Ensimmäiset yksiköt saivat kiireellisen hälytyksen kello 2.01.57 ja viimeiset yksiköt kello 2.07.27. Lisäksi hätäkeskus välitti tulipaloon liittyen muutaman ei kiireellisen -tehtävän ja kaksi täydennyshälytystä.

Päivystävä päällikkö lähti kotoa palopaikalle kello 2.11.08. Palomestari LänsiP3 (RVSLP3) lähti asemapaikaltaan kello 2.04.29 ja palomestari ItäP3 (RVSIIP3) kello 2.05.51. Pelastustoimesta hälytykseen lähti yhteensä 76 henkilöä. Lisäksi palopaikalle lähti pelastuslaitoksen viisi esikuntahenkilöä. Yksi palomestari aloitti siirtymisen palopaikalle johtautolla (RVSIT30) kello 2.06.00 ja neljä päällystöhenkilöä johtoyksiköllä (RVS10) kello 2.27.38.

Turun Kärsämäen pelastusyksikkö RVST41 oli palannut onnettomuusyönä Kaarinasta takaisin asemapaikalleen. Yksikkö ajoi noin kello 1.45 palopaikan ohi Tampereen valtatieä pohjoisen suuntaan, mutta yksikön jäsenet eivät havainneet silloin mitään merkkejä tulipalosta. Pelastusyksikkö ehti palata asemapaikalleen ennen, kun se vastaanotti hälytyksen hetkeä aikaisemmin ohittamalleen paikalle.

Hätäkeskus hälytti tulipaloon kello 2.04.04 seitsemän ensihoitoyksikköä kiireellisellä häikämyrkytystehtäväkoodilla (A751). Varsinais-Suomen ensihoidon kenttäjohtaja liittyi pelastustoimiin kello 2.04. Ensihoidon kenttäjohtaja pyysi kello 2.12 hätäkeskusta hälyttämään palopaikalle lääkärihelikopterin (FinnHEMS20) ja kello 2.13 Turun kaupungin sosiaalitoimen päivystäjät evakuoitintehtävään.

Ensimmäinen poliisipartio sai kiireellisen A-tehtävän tulipaloon kello 2.02.47. Tehtäviin kuuluivat muun muassa välitön evakuointi, liikenteen ohjaus ja eristäminen. Poliisipartio ajoi välittömästi palopaikalle. Palopaikalle hälytettiin neljä järjestyspoliisin partiota ja yksi teknisen tutkinnan partio.

1.3.2 Pelastustoiminta

Pelastustoimen päivystävä päällikkö (RVSP2) johti pelastustoimintaa ja vastasi tiedottamisesta. Hän saapui palopaikalle varallaolosta kello 2.22.31. Pelastustoiminta jaettiin kolmeen toiminnalliseen vastuualueeseen. Kahta vastuualuetta johtivat päivystävät palomestarit ja ensihoitotoimintaa ensihoitopalvelun kenttäjohtaja. Toiminta-alueen johdotein (TOJE) perustettiin pelastuslaitoksen johtoyksikköön (RVS10), jossa esikuntahenkilöt tukivat pelastustoiminnan johtamista.

Päivystävät palomestarit (ItäP3 ja LänsiP3) kysyivät matkalla palopaikalle lisätietoja hätäkeskukselta. Hätäpuhelutietoihin nojautuen hätäkeskus kertoi isohkon puurakennuksen olevan tullessa ja liekkien tulevan katosta läpi. Palomestareille kerrottiin tulipalon levinneen talon molempiin kerroksiin. Pihalle kerrottiin päässeen 12 ihmistä ja että joku saattoi olla vielä sisällä talossa.

Päivystävät palomestarit jakoivat tehtäviä keskenään jo matkalla palopaikalle. Lisäksi he määrittivät pelastusyksiköille reitin palopaikalle Vanhan Tampereentien kautta. Palomestari LänsiP3 oli perillä palopaikalla kello 2.11.41 ja palomestari ItäP3 kello 2.11.52.

Palomestari LänsiP3:n tehtävinä oli johtaa rakennuksen palamattoman pään asuntojen tiedustelua ja ihmisten pelastamista. Lisäksi tehtävänä oli estää palon leviäminen palamattomaan päätyyn. Tehtävään määrättiin pelastusyksiköt RVST41, RVST11 ja RVSR11.

Pelastusyksikkö RVST41 ehti pelastustoimen yksiköistä ensimmäisenä palopaikalle kello 2.09.55, eli noin yhdeksän minuuttia ensimmäisestä hätäpuhelusta. Yksikön esimies ilmoitti tilannetietona palomestarille LänsiP3, että ”Talo palaa tosiaan kunnolla.” Rakennuksen pohjoispää oli tuolloin jo pääosin tulossa. Palomestari antoi yksikölle tehtäväksi tiedustella lähimpänä paloa sijaitsevat savuiset asunnot. Asuntojen tiedustelu aloitettiin kuitenkin rakennuksen palamattomasta eteläpäädyistä.

Kuva 7. Talon pohjoispääty paloi voimakkaasti usean huoneiston alueella ja ullakolla pelastuslaitoksen ensimmäisten yksiköiden saapuessa paikalle. Vasen kuva on sammutustöiden alkuvaiheesta ja oikeanpuoleinen kuva samalta paikalta seuraavana aamuna. (Kuvat: Varsinais-Suomen pelastuslaitos)

Bild 7. Husets norra gavel brann häftigt och branden hade spridit sig till flera lägenheter och vinden när räddningsverkets första enheter anlände. Fotot till vänster är taget i början av släckningsarbetena och fotot till höger på samma ställe följande morgon. (Bilder: Egentliga Finlands räddningsverk)

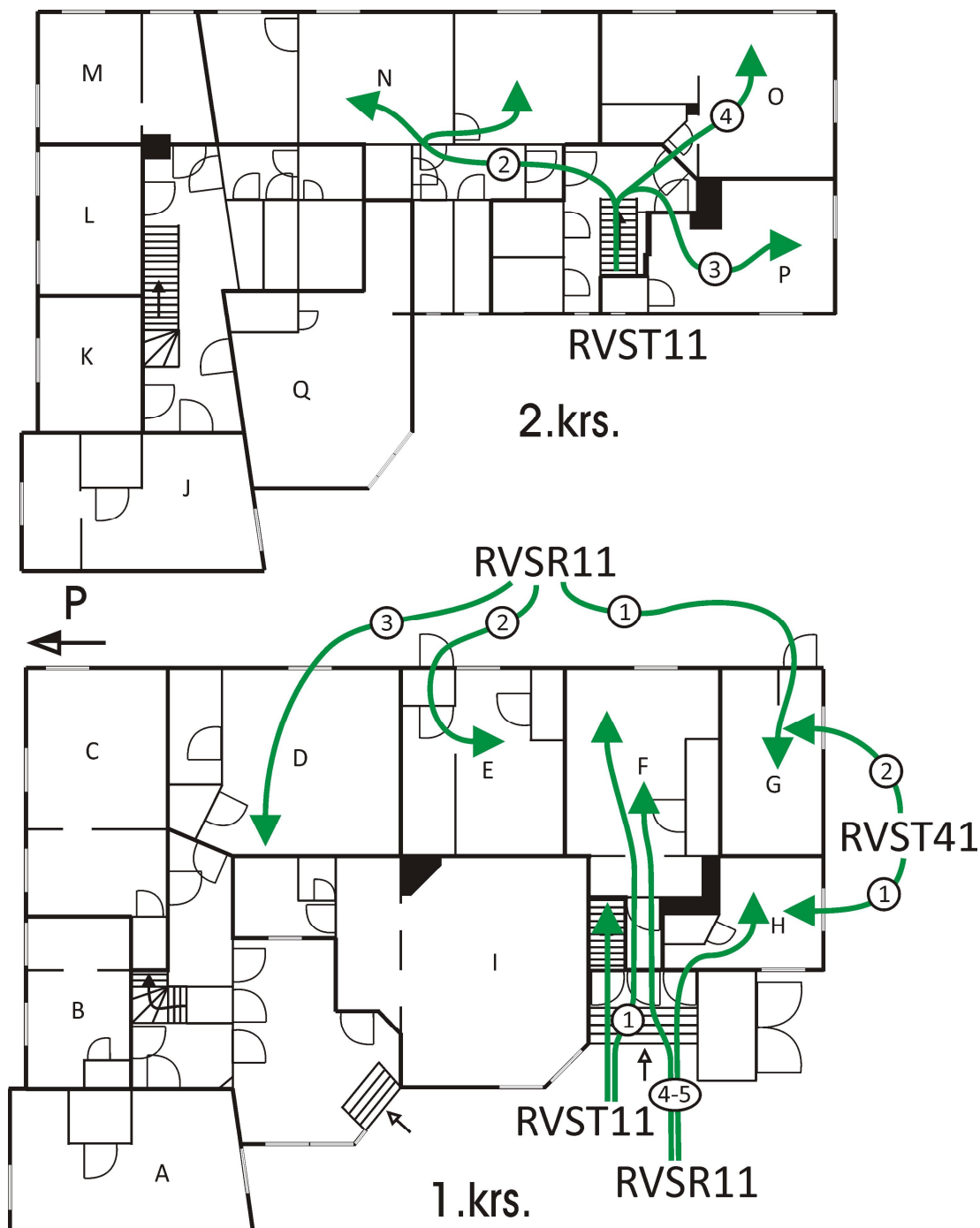
Figure 7. The northern end of building was well alight, spanning the area of several flats and the attic, when the first units of the rescue department arrived at the scene. The photo on the left depicts the initial stages of extinguishing work, and the photo on the right was taken from the same spot on the morning after the fire. (Pictures: Southwest Finland Emergency Services)

Yksikön RVST41 jäsenet pystyivät tarkastamaan rakennuksen eteläpään alakerrassa asunnot H ja G ikkunoiden kautta sekä ulkovaraston, eivätkä havainneet niissä ihmisiä. Rakennuksen eteläpään asuinnoissa savun määrä lisääntyi ja yksikkö aloitti ulkopuolisen sammuttamisen sisäpihan puolelta. Sisäpihalta ei pystynyt menemään rakennuksen pohjoispään asuntoihin palon voimakkuuden takia.

Toisena pelastusyksikkönä palopaikalle saapui RVST11 kello 2.10.42. Yksikön esimiehen mukaan näytti siltä, että rakennuksen tulossa olleeseen päähän ei ollut enää mah-

dollista mennä. Yksikön savusukellusparit kävivät yläkerran asunnoissa N, P ja O löytämättä ketään. Yksikön esimies oli jo ehtinyt todeta asunnon F tyhjäksi. Noin 10–15 minuuttia kestäneen yläkerran tiedustelun aikana palo levisi savusukeltajien yläpuolelle, jolloin yksikkö siirtyi ulkopuoliseen sammutukseen rakennuksen eteläpäädyssä.

Kello 2.12.20 paikalle saapuneen pelastusyksikön RVSR11 jäsenet tiedustelivat asuntoja savusukellusvarustuksessa kadun puolelta eteläpäädyistä alkaen. He tarkistivat asunnot G ja E sekä ikkunan kautta asunnon D löytämättä niistä ihmisiä. Lähimpänä paloa ollut asunto C jäi tiedustelematta. Sisäpihan puolelta yksikön savusukellusparit tarkistivat vielä asunnot H ja F. Tämän jälkeen yksikkö siirtyi rakennuksen sisäpihalle ulkopuolelta tapahtuvaan sammutukseen puomitikasauton RVST16 avustuksella.

Kuva 8. Pelastustoimen yksiköiden tekemät tiedustelut ja niiden yksikkökohtainen järjestys ympyröidyin numeroin. (Piirros: OTKES)

Bild 8. Förfrågningar gjorda av räddningsväsendets enheter och deras detaljerade ordningsföljd har angetts med omringade siffror. (Ritning: OTKES)

Figure 8. Reconnaissance actions undertaken by rescue units, and their unit-specific configuration shown as circled numbers. (Drawing: SIA)

Yksikön RVST41 esimies ilmoitti kello 2.28 palomestari LänsiP3:lle palon etenemisestä rakennuksen yläpohjassa. Lisäksi esimies pyysi palomestaria antamaan poistumiskäskyn kaikille rakennuksessa oleville pelastajille.

Palomestari ItäP3:n vastuulla oli rakennuksen pohjoispään sammutuksen lisäksi palon leviämisen estäminen naapuritaloon ja sammutustyön vesihuolto. Yksiköt RSVT71, RVST81 ja RVSL11 rajoittivat paloa talon pohjoispäädyssä ja sammuttivat rakennusta kadun puolelta. Nostolava-auton RVSPG16 miehistö avasi ja sammutti palavan rakennuksen kattorakenteita. Rakennuksen pohjoispää paloi niin voimakkaasti, etteivät palomiehet päässeet taloon sisälle. Lisäksi palomiehet havaitsivat rakennuksen pohjoispäässä sortumia.

Säiliöautot RVSL13 ja RVST83 ajoivat sammutusvettä kohteeseen. Lisäksi yksiköt RVSK37, RVST73, RVST87 ja RVST88 ottivat sammutusvettä palopostiverkostosta.

Tulipalon ensimmäinen uhri löydettiin alakerran asunnosta C sammutustyön aikana. Pelastusyksikön RVSR11 esimies ilmoitti kello 4.44. palomestari LänsiP3:lle uhrin löytymisestä. Vaikka palo oli levinnyt laajalle talon pohjoispäässä, asunto C ei ollut syttynyt palamaan. Asunnon pinnat olivat kyllä mustuneet savusta. Toinen uhri löytyi syttymisasunnosta B noin kello 16.

Tulipalo ei levinnyt muihin rakennuksiin. Viereisen talon asukkaat evakuoitiin savun ja talon syttymisvaaran vuoksi.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen palontutkijat aloittivat palontutkinnan tulipalon jälkeisenä aamuna.

Ensihoito ja jatkoevakuointi

Ensimmäinen ambulanssi saapui palopaikalle kello 2.12 ja ensihoidon kenttäjohtaja kello 2.13. Palopaikalle saapui kenttäjohtoyksikön lisäksi seitsemän ambulanssia. Lääkärihelikopterin (FinnHEMS20) lääkäri saapui palopaikalle autolla.

Tultuaan paikalle kenttäjohtaja näki 2-kerroksisen puutalon palavan ja useita asuntoja olevan tulella. Palavaa taloa vastapäätä oli kahdeksan pelastunutta ihmistä pihalla. Heidän puheistaan sai käsityksen, että palavaan taloon olisi jäänyt yksi tai kaksi ihmistä.

Ensihoitohenkilöstö luokitteli pelastuneet ihmiset hoitotarpeen perusteella ja piti heistä kirjaa. Kaksi pelastunutta tarvitsi välitöntä hoitoa. Yhteensä kuusi pelastunutta tarvitsi sairaalahoitoa. Ambulansseilla EVS1211, EVS1212, EVS1213 ja EVS1221 kuljetettiin kullakin sairaalaan yksi potilas. Ambulanssilla EVS1311 kuljetettiin kaksi potilasta. Lisäksi kahden ihmisen tila tarkastettiin onnettomuuskohteessa ambulanssissa. He eivät tarvitseet lääkinnällistä apua, ja ensihoitohenkilöstö luovutti heidät sosiaalitoimen päivystäjille. Kaksi ambulanssia henkilöineen jäi palopaikalle huolehtimaan mahdollisesti tarvittavasta ensiavusta.

Ensihoitohenkilöstö ilmoitti tulipalosta ja saapuvista potilaista sairaalaan sekä tiedotti ensihoidon tilannekeskusta tapahtuneesta.

Turun kaupungin sosiaalitoimen päivystäjät evakuoivat kaksi pelastautunutta ja veivät nämä hotellimajoitukseen. Lisäksi sosiaalipäivystäjät majoittivat hotelliin kaksi sairaalasta päässyttä asukasta ja yhden palaneen talon naapuritalosta evakuidun henkilön.

Suomen Punainen Risti (SPR) antoi hotellissa halukkaille kriisiapua ja valmistautui hankkimaan vaatteita niitä tarvitseville.

1.3.3 Poliisin toiminta

Lounais-Suomen poliisin partio 219 ehti ensimmäisenä viranomaisena palopaikalle noin kello 2.07. Poliisin tilannejohtajana toiminut kenttäjohtaja saapui palopaikalle noin kaksi minuuttia myöhemmin.

Poliisit totesivat, että kyseessä on suuri tulipalo. He näkivät liekkien lyövän palavasta rakennuksesta pohjoispuolella sijaitsevaa naapuritaloa kohden. Tulipalon voimakkuuden vuoksi poliisit eivät menneet tarkistamaan rakennuksen huoneistoja.

Rakennuksen sisäpihalla poliisit tapasivat kaksi talon asukasta istumassa maassa. Asukkaat olivat pelastautuneet omatoimisesti. Poliisin mukaan he kertoivat yhden ihmisen jääneen sisälle taloon.

Poliisi selvitti onnettomuuskohteen asukastiedot ja toimitti ne pelastustoimelle. Poliisi ja pelastajat evakuoivat yhdessä naapuritalon asukkaat.

Poliisin tekniikan partio aloitti palonsyyn tutkinnan onnettomuuspäivän kuluessa.

Varsinais-Suomen poliisilaitoksen tilannekeskus Turussa tuki poliisin kenttätoimintaa. Tulipalon tapahtuessa virka-ajan ulkopuolella poliisin yleisjohto oli Helsingissä.

1.4 Onnettomuudesta aiheutuneet vahingot

1.4.1 Henkilövahingot

Palossa kuoli kaksi eri asunnossa ollutta henkilöä. Kuusi pelastunutta kuljetettiin sairaalaan. Heidän loukkaantumisensa² olivat lieviä ja johtuivat lähinnä savun hengittämisestä.

² Loukkaantumisten määrittelyssä käytetään vakiintunutta ilmailuonnettomuustutkinnan käytäntöä, joka perustuu kansainvälisen siviili-ilmailusopimuksen liitteeseen 13. Kuolleeksi määritellään henkilö, jonka onnettomuudessa saama vamma johtaa kuolemaan 30 päivän kuluessa onnettomuudesta. Vakavasti loukkaantunut on henkilö, jolla on:

- vamma, joka vaatii yli 48 tunnin mittaista sairaalahoitoa, joka alkaa seitsemän päivän kuluessa vamman saamisesta
- luunmurtuma (lukuun ottamatta vähäisiä murtumia sormissa tai varpaissa taikka nenässä)
- vakavaa verenvuotoa tai vakavia hermo-, lihas- tai jännevammoja
- sisäelinvammoja
- toisen tai kolmannen asteen palovammoja tai palovammoja, joiden laajuus on yli 5% ihosta
- tartuntaa aiheuttaville aineille altistumisesta aiheutunut tulehdus
- säteilyvamma
- syövyttävälle tai myrkyllisille aineille altistumisesta aiheutunut vamma.

Lievästi loukkaantunut on henkilö, jolla on yllä lueteltuja vähäisempiä vammoja, jotka kuitenkin vaativat hoitoa sairaalan ensiavussa, onnettomuuspaikalla tai lääkärin vastaanotolla tai aiheuttavat sairaspöissaoloja.

1.4.2 Materiaalivahingot

Puinen pienkerrostalo tuhoutui tulipalossa korjauskelvottomaksi. Pohjoinen puoli rakennuksesta tuhoutui täysin. Eteläinen puoli kärsi mittavia savu- ja vesivahinkoja. Rakennusta jouduttiin purkamaan jo pelastus- ja sammutusvaiheessa. Rakennusvalvonta myönsi joulukuussa 2014 talolle purkuluvan taloyhtiön pyynnöstä.

Talosta on ollut vuosina 2010–2012 myynnissä ainakin viisi asuntoa. Niiden pyyntihintojen keskiarvo oli 1 600 €/m². Asunto-osakeyhtiön huoneistoneliöiden perusteella asuinhuoneistojen yhteenlaskettu pinta-ala oli 381 m². Näillä perusteilla laskettuna kiinteistön arvo olisi ennen paloa ollut runsaat 600 000 euroa, josta tonttimaan osuus on merkittävä. Siten vahinkojen arvo oli joitakin satoja tuhansia euroja. Taloyhtiön mukaan kiinteistön arvo on suurempi. Lisäksi menetyksiä ja kustannuksia aiheutui irtaimiston tuhoutumisesta, toteutumatta jääneistä vuokratuotoista ja rakennuksen purkamisesta.

1.4.3 Ympäristövahingot

Tulipalo ei aiheuttanut merkittäviä ympäristövahinkoja. Palon sammuttamiseen käytettiin vettä noin 240 m³. Sammutusjätevedet päätyivät rakennuksen ympäristöön, maaperään ja katuviemäriverkostoon. Ympäristölle haitallisia aineita sisältävät sammutusjätevedet eivät päässeet suoraan saastuttamaan pohja- tai pintavesiä.

Haitallisia hiukkasia vapautui palossa ilmaan huomattavia määriä. Tulipalojen ympäristövaikutuksista tehtyjen kansallisten ja kansainvälisten selvitysten mukaan merkittävimmät rakennuspaloista syntyvät ympäristöhaitat aiheutuvat hiukkasista, niiden mukana kulkeutuvista haitta-aineista, palossa syntyvistä polyaromaattisista hiilivedyistä, dioksiineista ja furaaneista. Hiukkasista ei aiheutunut välitöntä haittaa lähialueen asukkaiden terveydelle.

1.5 Viestintä

Onnettomuustutkimuskeskus julkaisi palopäivänä 4.11.2014 tiedotteen, jossa se ilmoitti aloittavansa turvallisuustutinnan tulipalosta. Onnettomuustutkimuskeskus kertoi 5.11.2014 internet-sivuillaan tutkintaryhmän valinnasta ja 14.11.2014 ryhmän täydentämisestä erityisasiantuntijalla.

Pelastuslaitos kertoi medialle palopäivänä, että talon raunioista oli löytynyt yksi vainaja ja että yksi talon asukkaista oli kateissa. Poliisi täsmensi myöhemmin samana päivänä, että raunioista oli löytynyt toinenkin vainaja. 12.11.2014 poliisi tiedotti, että tutkinnat tapahtumapaikalla on lopetettu, eikä poliisi enää epäillyt, että paloon liittyisi rikosta. Palo oli todennäköisesti saanut alkunsa yhden asunnon liedeltä. Toisen uhreista kerrottiin löytyneen kyseisestä asunnosta ja toisen viereisestä asunnosta.

Tulipalosta uutisoitiin laajalti ja nopeasti TV:ssä, radiossa sekä painetussa ja verkkomediassa. Tulipalo kuului parin päivän ajan eniten uutisoitujen kotimaan tapahtumien joukkoon. Uutisoinnissa keskityttiin lähinnä palon nopean leviämisen ja pelastustoimien kuvaamiseen sekä siihen, kuinka monta ihmishenkeä palo vaati.

Myös talon levoton maine tuli esiin uutisoinnissa. Turkulainen-lehti kertoi 4.11.2014, että naapurustolla ei ollut tietoa, kuka palotalossa oli asunut. Naapurin mukaan talossa oli liikkunut monenlaista väkeä ja elämä siellä oli ollut levotonta. Samassa uutisessa poliisi totesi talon olevan heille tuttu paikka. Turkulainen-lehti toi uutisessa esiin talossa vuonna 2008 tehdyn surman.

Ylen verkkosivuilla 29.1.2015 taloyhtiön edustaja kertoi palotalon pelastussuunnitelman ja hätäpoistumisteiden olleen ajan tasalla. Samassa uutisessa kerrottiin Turun kaupungin rakennusvalvonnalle tehdyistä valituksista, jotka koskivat talon raunioita ja hajua. Lisäksi mainittiin, että Turun kaupunki oli myöntänyt rakennukselle purkuluvan.

Tulipalosta keskusteltiin myös sosiaalisessa mediassa. Turun kaupungin Twitter-viestissä kerrottiin tulipalossa kuolleen kaksi ihmistä. Ylen Twitter-viestissä kerrottiin vastaavasti, että molemmat palossa menehtyneet vainajat oli tunnistettu.

2 TAPAHTUMAN TAUSTATIEDOT

2.1 Rakennus

Rakennus oli taloyhtiön omalla tontilla sijaitseva vanha L-muotoinen kaksikerroksinen puutalo, jonka alakerroksessa oli myös kivirakenteita. Seinät olivat muilta osin lautta, hirttä ja levyä. Eristeenä oli ainakin purua ja uusimmissa rakenteissa eristevillaa.

Taloyhtiön tietojen mukaan talo oli rakennettu vuonna 1909. Sitä oli laajennettu vaiheittain. 1950-luvulla talon 16 huoneistosta neljä oli liikehuoneistoja. Taloyhtiö oli perustettu 1955, mistä lähtien jokainen huoneisto on ollut oma osakkeensa. Vuosien saatossa asuntoja oli jaettu ja yhdistelty. Liiketilat oli muutettu asunnoiksi. Palohetkellä talossa oli 17 asuntoa, joista viimeisin oli tehty 2000-luvun alussa. Asunnot olivat pieniä, osa vähän yli 10 m². Asunnot olivat vuokratyössä; asuntojen omistajat eivät itse asuneet talossa. Asuntojen vuokrataso oli alhainen. Talon vuokralaiset olivat vaihtuneet usein.

Yläkerran asuntoihin kuljettiin kahden portaikon kautta sisäpihalta. Toisen portaikon kuistilta kuljettiin viiteen alakerran asuntoon. Neljään alakerran asuntoon kuljettiin suoraan ulkoa, kahteen näistä kadun puolelta.

Talon asuntojen yleiskunto oli ennen paloa siisti mutta melko vaatimaton. Niissä oli käytetty edullisia pintamateriaaleja ja varustetaso oli alhainen. Osaan asuntojen WC-tiloista kuljettiin porrashuoneen kautta.

Talolle oli muodostunut levoton maine siellä asuneiden päihteenkäyttäjien elämäntyylin, heidän vieraidensa ja monien viranomaistehtävien takia. Talossa oli asunut aiemmin yksittäisiä, häiriöitä ja pelkoa aiheuttaneita vuokralaisia. Siellä oli koettu puukotuksia, häiriökäyttäytymistä ja ilkivaltaa, kuten ulko-ovien rikkomisia. Talossa oli tehty myös henkirikos 2008. Asukkaiden elämäntyyli näkyi pitkään pihapiirin sotkuisuutena ja runsaana jätetavaran määränä.

1990-luvun lopulla koettujen järjestyshäiriöiden jälkeen taloyhtiö oli päättänyt laatia talolle omat järjestyssäännöt. Samaan aikaan oli havaittu, että osassa asuntoja oli asunut vakituisesti enemmän ihmisiä kuin oli ilmoitettu.

Viime vuosien osakkeenomistajat pyrkivät rauhoittamaan elämänmenoa talossa ja siistimään taloa sekä sen ympäristöä. Eniten häiriötä aiheuttaneet vuokralaiset hädettiin. Taloa ja sen asuntoja remontoitiin sekä pihaa siistittiin.

Rakennuksen paloturvallisuus

Poistuminen yläkerran asunnoista oli ensijaisesti portaikon kautta ja alakerran asunnoista suoraan ulos tai yhteisen eteisen läpi. Palon aikana alakerran asunnoista olisi voinut poistua avattavista ikkunoista. Uusinta asuntoa lukuun ottamatta yläkerran asunnoissa oli varatietikkaat. Joitakin huonokuntoisia varatietikkaita oli uusittu.

Kuva 9. Eri aikoina asennettuja varatietikkaita (Kuvat: OTKES)

Bild 9. Brandstegar som monterats vid olika tidpunkter (Foto: OTKES)

Figure 9. Auxiliary exit ladders installed at various times. (Photos: SIA)

Tutkinnassa pystyttiin varmistamaan vain yhden toimivan ja oikein asennetun palovaroittimen olemassaolo. Kukaan ei ole kertonut kuulleensa palovaroittimen ääntä palon aikana. Taloyhtiö oli yhtiökokouksessa vuonna 2012 päättänyt palovaroittimien asentamisesta portaikkoon, mutta sitä ei ollut toteutettu. Palovaroittimen asennus oli kuitenkin merkitty tehdyksi yhtiökokouksessa esitetystä kirjallisesta selvityksestä kunnossapitotarpeesta 2013. Varapoistumistiet oli samassa asiakirjassa merkitty tarkastetuiksi 2012. Joissain vuokrasopimuksissa oli korostettu, että asuntojen palovaroittimen hankinta, asennus ja kunnossapito kuuluvat vuokralaiselle.

Syttymisasunnon viereisessä porrashuoneessa oli käsisammutin, jota pelastuneen mukaan yritettiin käyttää palossa. Talossa ei ollut automaattista sammutuslaitteistoa.

Huoneistot oli eroteltu toisistaan eri aikoina ja erilaisilla rakenteilla. Välipohja oli rakenteeltaan puinen ja eristeenä oli käytetty ainakin paperia ja purua. Huoneistoissa oli erityyppisiä ovia, osa vanhoja täyspuisia ovia ja osa uudempia. Kaikissa ei ollut huullosta tai tiivisteitä. Rakennuksessa ei ollut palo-osastointia huoneistojen välillä. Huoneistot B ja C oli erotettu toisistaan puurunkoisella lastulevyseinällä, jossa syttymishuoneiston puolella oli lastulevyn lisäksi kipsilevy. Tämä seinä esti tulipalon leviämisen asuntoon C, mutta ei estänyt vaarallisten savukaasujen pääsyä sinne.

Kuva 10. Asuntojen B ja C välinen puhki palanut seinä. (Kuva: Varsinais-Suomen pelastuslaitos)

Bild 10. Nedbrunnen vägg mellan lägenhet B och C. (Bild: Egentliga Finlands räddningsverk)

Figure 10. The wall between flats B and C breached by the fire. (Photo: Southwest Finland Emergency Services)

Syttymisasunnon keittiönurkkaus

Syttymisasunnon keittiönurkkauksessa oli tavallinen 230 voltin jännitteeseen kytketty neljän levyn ja uunin sähköliesi (kuva 4). Oikean puoleisen takalevyn teräsreunus oli onnettomuuden jälkeen sinertynyt ja eristeessä oli värimuutoksia, minkä perusteella levy oli ollut kuuma pitkään. Liedessä ei todettu teknistä vikaa. Lieden käyttökytkimien asentoja ei voitu enää palon jälkeen selvittää.

Suoraan liedien yläpuolella ei ollut kaapistoa tai muuta kiinteää kalustusta. Seinä liedien takana oli laatoitettu noin puoli metriä yli liedien yläreunan. Ylempänä lähellä katon rajaa kulki levyllä koteloitu ilmanvaihtoputki. Syttymisasunnosta pelastuneen henkilön mukaan seinässä liedien lähellä oli ollut useita kerroksia käpristynyttä tapettia, jonka päällä oli maalikerroksia. Syttymisasunnossa oli liedien ja keittolevyjen läheisyydessä ollut ennen paloa tavaraa, kattiloita ja roskia.

2.2 Onnettomuuteen liittyvät henkilöt ja organisaatiot

Asukkaat

Talon 12 asukasta jakautui karkeasti kolmeen ryhmään: opiskelijoihin, työssä käyviin nuoriin aikuisiin ja vähävaraisiin päihderiippuvaisiin henkilöihin. Talossa ei asunut lapsiperheitä. Talossa asuvien päihderiippuvaisten luona kävi usein vieraita. Osa heistä oli asunnottomia, jotka ajoittain oleskelivat talossa pitkiäkin aikoja.

Osa asukkaista ja heidän vieraistaan käytti paljon päihteitä, erityisesti alkoholia ja tupakkaa. Alkoholinkäyttöä voi kuvailla päivittäiseksi ja elämäntapaan liittyväksi. Päihteidenkäyttäjien elämänrytmi oli tavallisuudesta poikkeava. Osa heistä kärsi uniongelmistä. Ruokaa laitettiin usein öisin. Poikkeavaa elämänrytmiä kuvaa hyvin se, että paloyönä keskellä viikkoa yhdelle asukkaalle oli tulossa vieraita kello kahden aikaan ja palon syttyä ennen kello kahta puolet asukkaista oli vielä hereillä. Asukkaiden ei ollut tapana puuttua toistensa päihteidenkäyttöön tai metelöintiin. Osa asukkaista halusi asua talossa juuri tämän sallivan ilmapiirin vuoksi. Paikatutkinnassa ilmeni, että muutamassa asunnossa oli ollut paljon palokuormaa: sekaisin olevaa tavaraa löytyi tasoilta ja latioilta. Tupakointi oli joissain vuokrasopimuksissa kielletty, mutta käytännössä asunnoissa tupakoitiin.

Seitsemällä asukkaalla oli voimassaoleva ja yhdellä asukkaalla päättynyt asiakkuus sosiaalitoimen kanssa. Yli kolmasosa asukkaista oli kokenut aiemmin asumisongelmia, asunnottomuutta tai häätöjä. Heidän asumisongelmansa olivat pitkälti päihteidenkäytön seurausta.

Päihderiippuvaisten vuokralaisryhmällä oli asumisyhteisön piirteitä. Osa oli tuntenut toisensa jo ennen taloon muuttoa. Yhteisö oli rakentunut osin asukkaiden suositusten kautta. Tietoa vapaista asunnoista oli välitetty suullisesti päihderiippuvaisten keskuudessa.

Muut vuokralaiset, opiskelijat ja nuoret työssäkäyvät henkilöt, eivät muodostaneet päihteenkäyttäjien kaltaista yhteisöä. He olivat päätyneet taloon asumaan lähinnä saman yksityisen asuntovälityspalvelun kautta.

Palossa kuolleet ja syttymisasunnon henkilöt

Syttymisasuntoon kuollut ihminen oli siellä vieraana. Hän oli asunnossa asuneen vuokralaisen vanha tuttu ja viettänyt ennenkin aikaa talossa. Hänellä ei ollut palohetkellä vakituista asuntoa. Uhrilla oli pitkäkestoinen vaikea päihdeongelma ja tilapäinen liikuntarajoite, minkä vuoksi hän joutui käyttämään päivittäisissä toimissaan rollaattoria. Hänellä oli alkoholia veressä useita promilleja. Samassa asunnossa olleiden mukaan hän oli ollut paloyönä vahvassa humalatilassa.

Toinen syttymisasunnossa vieraana ollut henkilö pelastui. Hän oli nauttinut alkoholia paloyötä edeltäneenä päivänä syttymisasunnon haltijan ja palouhrin kanssa.

Syttymisasunnossa asuneella ja sieltä pelastuneella vuokralaisella oli pitkäkestoinen vaikea päihdeongelma. Hän oli kertomansa ja pelastuneen vieraan mukaan ollut paloyönä vahvassa humalatilassa. Hän oli ehtinyt asua talossa puolitoista kuukautta.

Myös viereiseen asuntoon menehtyneellä asukkaalla oli pitkäaikainen päihdeongelma. Hänellä oli myös toimintakykyä rajoittava sairaus, jonka vuoksi hän oli jäänyt eläkkeelle. Veressä oli kuolinhetkellä alkoholia jonkin verran. Alkoholi, pitkäaikainen päihteenkäyttö, sairaus ja palon aikana hengitetyt palokaasut kuten häkä todennäköisesti heikensivät hänen toimintakykyään.

Taloyhtiö

Taloyhtiöön kuului 17 asuntoa. Osakkaita taloyhtiöllä oli yhdeksän. Yksi osakkaista omisti itse ja yrityksensä kautta yhdeksän asuntoa. Kaksi osakasta omisti kaksi asuntoa ja muut neljä osakasta kukin yhden asunnon. Taloyhtiön asiakirjojen ja tutkinnan kuulemisten perusteella taloyhtiön asioita oli hoidettu melko normaaliin tapaan viimeisten vuosien aikana.

Taloyhtiöllä ei ollut sopimusta huoltoyhtiön kanssa. Huoltotöitä tai siihen verrattavia toimenpiteitä olivat tehneet viime vuosina ainakin isännöitsijä, useita asuntoja omistanut pääosakas ja yksi aktiivinen vuokralainen.

Taloyhtiöllä oli pelastussuunnitelma vuodelta 2012. Sen olivat laatineet taloyhtiön pääosakas, huoltotöitä tehnyt vuokralainen ja sen aikainen isännöitsijä. Suunnitelmassa oli listattu tulipalo tärkeimmäksi asukkaisiin ja kiinteistöön kohdistuvaksi vaaratekijäksi. Lisäksi oli esitetty ohjeet tulipalon sammuttamiseen ja ehkäisyyn sekä toimintaan hätätilanteessa. Pelastussuunnitelmaan oli käytetty valmista pohjaa, joten moni asia oli esitetty yleisesti. Ohjeissa ei ollut huomioitu puutalon rakenteita ja asukkaiden toimintakykyä. Pelastussuunnitelmassa ei ollut mainittu syttymisasunnon viereisellä kuistilla ollutta käsisammutinta. Taloyhtiön mukaan pelastussuunnitelman valmistuttua asukkaille pidettiin sisäänkäyntiterassilla perehdytystilaisuus. Yhden asukkaan tehtäväksi jäi informoida heitä, jotka eivät olleet paikalla. Ohjeita kiinnitettiin ilmoitustauluille.

Taloyhtiö oli perustettu vuonna 1955. Silloin kiinteistössä oli ollut 16 huoneistoa, joista neljä oli ollut liikehuoneistoja. Talon aiemmasta hallinnoinnista ei ole tietoja. Kaupparekisteristä puuttuivat tiedot nykyisen taloyhtiön toiminnasta vuosilta 1956–1984. Vuonna 1983 taloyhtiön merkinnät oli poistettu kaupparekisteristä. Merkinnät oli otettu uudelleen kaupparekisteriin 1986, kun tämä virheellinen päätös oli huomattu. Virhe saattaa selittää taloyhtiön alkuaikojen tietojen vähäisyyttä.

Vuonna 1998 taloyhtiö antoi luvan yhdelle osakkaalle muuttaa taloon kuuluva kuistin yläpuolinen tila asunnoksi. Uuden huoneiston osakkeiden omistus tuli muutostyön tekeväälle osakkaalle. Muodostettava huoneisto nimettiin asunnoksi 17 (pohjapiirroksissa asunto Q). Asunnon vuoksi korotettu osakepääoma rekisteröitiin kaupparekisteriin 27.5.2002. Rakentaminen ajoittuu näiden päivämäärien väliin. Tarkempia tietoja ei ole saatavilla. Taloyhtiön asiakirjoista ei selviä, milloin asuntoon oli muutettu.

Rakennusvalvontaviraston rakennus- ja huoneistorekisterissä kiinteistöön on listattu 16 asuntoa. Uusin asunto oli rakennusvalvontaviraston tiedoista päätellen rakennettu ilman rakennuslupaa. Osakepääoman korotuksen lisäksi asunnolle oli saatu osoite maistraattiin sekä oma sähkömittari sähköverkkoyhtiöltä.

Isännöitsijä

Taloyhtiön isännöitsijänä oli toiminut kahden viime vuoden ajan keskikokoinen paikallinen isännöintiyritys. Taloyhtiö oli ajoittain vaihtanut isännöitsijää.

Viimeaikainen isännöitsijä oli hoitanut lähinnä taloyhtiön jokapäiväisiä raha-asioita sekä avustanut remontti- ja korjaustöissä hoitamalla niihin liittyviä maksuja. Taloyhtiön pääosakas oli etsinyt korjaustöille tekijät. Isännöitsijän mukaan taloyhtiö oli viime vuosina määrätietoisesti kunnostanut taloa. Taloyhtiö oli samalla yrittänyt pitää huolta asukkaiden poistumisturvallisuudesta tarkastamalla poistumisreitit ja kunnostamalla palotikkeitä.

Isännöitsijä ei ollut ollut talon asukkaiden kanssa tekemisissä muutamia heidän yhteydenottojaan lukuun ottamatta. Valtaosa niistä oli ollut ovenavauspyyntöjä ja ulko-ovien korjauspyyntöjä, mutta myös yöllisiä puheluita ilman mitään varsinaista asiaa. Asukkaat eivät olleet kuitenkaan valittaneet mistään.

Isännöitsijä ei ollut osallistunut talon asuntojen vuokraamiseen eikä pitänyt hallussaan vuokrasopimuksia. Asunnon omistajat eivät olleet ilmoittaneet isännöitsijälle kaikista tiheään tapahtuneista vuokralaisten vaihtumisista. Isännöitsijä oli itse joutunut kysymään asiaa. Isännöitsijällä ei ollut tietoa talossa aikaa viettäneistä vieraista.

2.3 Viranomaisten ja muiden toimijoiden ennaltaehkäisevä toiminta

Palotarkastustoiminta

Vuonna 2006 käyttöön otetusta palotarkastustietokannasta ei löytynyt merkintöjä taloon tehdyistä palotarkastuksista. Vanhemmat palotarkastustiedot eivät olleet saatavilla.

Asuinrakennusten palotarkastusväli on aiemmin ollut kymmenen vuotta. Valvontakohteina ovat olleet pien-, kerros- ja rivitalot sekä vapaa-ajan asunnot. Nykykäytännön mukaan palotarkastuksia tehdään pelastuslaitoksen laatiman riskeihin perustuvan valvontasuunnitelman mukaisesti. Kerrostaloista valvontaa on resurssisyydestä kohteenne vain niihin kiinteistöihin, joissa on liiketiloja tai väestönsuoja. Tällaisia tiloja ei palotalossa enää ollut.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen vuosien 2013–2016 valvontasuunnitelman mukaisesti asuinrakennusten valvonta pyritään suorittamaan omavalvontana. Kerrostalojen omavalvonta oli aloitettu vuonna 2014 kokeiluluonteisesti muutamissa rakennuksissa.

Pelastuslaitos valvoo taloyhtiöiden pelastussuunnitelmia. Lisäksi pelastuslaitoksen henkilöstö vastaa pelastustoimialan ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta tavoitteenaan tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen. Pelastuslaitoksen verkkosivuilta on saatavilla kodin turvallisuuteen liittyvää tietoa. Pelastuslaitos on jakanut turvallisuustietoa erilaisissa tapahtumissa ja kampanjoissa.

Aluehallintovirasto (AVI) valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatuutta ja tasoa toimialueellaan sekä raportoi niistä sisäministeriölle. Havaitessaan palve-

lutasossa huomattavia epäkohtia AVI voi velvoittaa saattamaan palvelut laissa vaaditulle tasolle.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu huolehtia uudisrakentamisen valvonnasta, korjausrakentamisen neuvonnasta ja korjausrakentamisen lupien käsittelemisestä. Sen vastuulla on myös valvoa rakennusten kunnossapitovelvollisuuden noudattamista.

Puutalosta ei ole rakennuslupakuvia Turun rakennusvalvonnan arkistossa. Rakennusvalvontaan oli siirretty rakennuksen osalta vain perustietokortti Maarian kunnasta kunta-liitoksen yhteydessä 1944.

Turun rakennusvalvonnan tietojen mukaan taloon oli haettu 1991 rakennuslupa julkisivu-remonttia varten. Rakennuslupaan ei liittynyt katselmuksia.

Rakennusten kunnan valvonta perustuu toimenpidepyyntöihin ja niin sanottuun jatkuvaan valvontaan. Rakennusvalvontaan ei ollut tehty talosta toimenpidepyyntöjä, eikä muilta viranomaisilta ollut taloa koskevia yhteydenottoja. Rakennuslautakunta kiertää vuosittain alueita osana jatkuvaa valvontaa ja tekee pintapuolisia havaintoja rakennusten kunnosta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin. Talosta ei ollut mainintoja.

Sosiaalitoimi

Yli puolet talon asukkaista oli sosiaalitoimen asiakkaita. Sosiaalitoimi ei kuitenkaan aktiivisesti valvonut heidän asumisturvallisuuttaan, koska he asuivat talossa vapaiden vuokramarkkinoiden asunnoissa. Sosiaalitoimen näkökulma on, että asukkaat huolehtivat omasta asumisturvallisuudestaan yhteistyössä vuokranantajan kanssa. Sosiaalitoimella oli tiedossa, että talossa majoittui yksittäisiä asunnottomia päihteitä käyttäviä henkilöitä. Talon päihderiippuvaisille asukkaille ei viime vuosina ole annettu vuokravakuuksia talon huonon maineen vuoksi.

Turussa on käytäntönä, että päihderiippuvaisten hoitokodeissa ei sallita päihteidenkäyttöä ja tukiasunnoissakin hyvin rajoitettua. Päihdeongelmaisia asiakkaita pyritään ohjaamaan yksityisten palveluntuottajien välivuokraamiin tukiasuntopalveluihin. Valtaosa kroonistuneista päihteidenkäyttäjistä ei kykene raittiuteen ja ajautuu siten asumisturvallisuusvalvonnan ulkopuolelle. Osa päihderiippuvaisista on siten päätenyt etsimään asuntoa vapailta asuntomarkkinoilta. Tilapäiseen yöpymiseen on Turussa lisäksi ensisuoja ja selviämisasema. Kuvaus Turun käytännöistä pätee suuren osaan Suomen kuntia.

Vuokra-asuminen oli ollut mahdollista päihdeongelmallisille vähävaraisille asukkaille vain päihderiippuvaisille suunnatuissa erityisasunnoissa tai vaatimattomissa edullisen vuokran asunnoissa. Turun vuokra-asuntomarkkinoilta on järjestynyt asuntoja myös hyvin rikkonaisen asumishistorian omaaville henkilöille. Kun päihderiippuvaiset siirtyvät asumaan yksityiseen vuokra-asuntoon, he siirtyvät samalla sosiaalitoimen alueellisten normaalipalvelujen asiakkaisiksi. Turussa ja usein muuallakaan sosiaalitoimi ei ulota asumisen tukea vapailla vuokramarkkinoilla asuviin asiakkaisiinsa. Asumisen tuki voi olla koti-

käyntejä, päihdehoitoon ohjaamista ja asumisturvallisuuden arviointia. Toisaalta yksityisessä vuokra-asunnossa asuvalla henkilöllä ei ole velvollisuutta ottaa tukea vastaan.

Sosiaalitoimen järjestämässä asunnossa asuvien henkilöiden asumisturvallisuutta valvotaan säännöllisesti. Ohjaajat käyvät tukiasunnoissa ja tekevät tarkastuksia. Hoitokodeissa on vastaavasti henkilökunta ja omavalvontasuunnitelma asumisturvallisuuden ylläpitämiseksi. Sosiaalitoimi käsittelee joidenkin asiakkaiden asumisturvallisuutta muun muassa päihdekuntoutus- ja siirtopalavereissa asiakkaan muuton yhteydessä. Siirtopalaveri pidetään kuitenkin vain, jos asiakkaalla on aktiivinen kuntoutussuunnitelma. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hän osana kuntoutussuunnitelmaa muuttaa sosiaalitoimen tuetusta asumisesta normaaliin vuokra-asumiseen.

Sosiaalitoimen asunnottomuus- ja päihdepalvelutoiminnoissa henkilöiden asumista ja elämäntilannetta seurataan. Tuki on jatkuvaa. Sosiaalitoimen asunnottomuus- ja päihdepalveluilla on hyvä käsitys asiakkaidensa elintavoista ja niiden aiheuttamista turvallisuusriskeistä. Asumisturvallisuudesta kerättyjä tietoja päivitetään kattavasti.

Henkilön asiakkuus sosiaalitoimessa säilyy niin kauan, kun hän hakee toimeentulotukea tai tarvitsee sosiaalityötä. Toimeentuloasiakkuus tai sosiaalityö ei kuitenkaan automaattisesti sisällä muita tukitoimia kuten esimerkiksi kotikäyntejä tai säännöllisiä tapaamisia.

Kotihoitopalvelujen yhteydessä saadaan hajanaisia tietoja asumis- ja päihdeongelmaisten henkilöiden asumisturvallisuudesta. Kotihoito sisältää muun muassa kotipalveluja, kotisairaanhoidon ja erilaisia tukipalveluja, joita ovat esimerkiksi ateria-, siivous- ja turvapalvelut. Jos kotihoitoa tehtäessä päästään asiakkaan kotiin, voidaan samalla tarkkailla asumisturvallisuutta ja tehdä tarvittaessa asiakkaasta paloriski-ilmoitus pelastustoimelle. Kotihoitopalveluiden saaminen edellyttää, että henkilö itse hakee palveluja, tai joku hakee niitä hänen puolestaan.

Aluehallintovirasto (AVI) ohjaa ja valvoo kunnallisia ja yksityisiä sosiaalihuollon palveluja. AVI puuttuu asiaan havaitessaan lainvastaista menettelyä, asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia. AVI myös neuvoo kuntien viranomaisia ja yksityisiä palveluyrityksiä, järjestää koulutustilaisuuksia, levittää hyviä käytäntöjä sekä laatii tiedotteita, ohjauskirjeitä ja valvontaohjelmia. AVIt ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ovat laatineet valvontaohjelmat keskeisille sosiaalipalvelujen toimialueille.

Eri viranomaisten ennaltaehkäisevä yhteistyö

Pelastustoimi ei ollut ottanut rakennusvalvontaan yhteyttä puutalon turvallisuuspuutteista, eikä se ollut tehnyt talosta toimenpidepyyntöjä.

Talosta ei ollut tehty pelastuslain 42 §:n mukaista ilmoitusta palovaarasta tai muusta onnettomuusriskistä. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on kouluttanut henkilöstöään paloriski-ilmoitusmenettelystä, mutta keskitettyä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ilmoituskäytännöistä ei ole tehty.

Paloriski-ilmoituksia on tehty Turussa harvoin. Ensihoidolla ja poliisilla ei ole ollut käytäntönä oman työn ohella tehdä havaintoja itsenäisesti vuokralla asuvien päihderiippuvaisten asumisturvallisuudesta ja laatia paloriski-ilmoituksia pelastustoimelle.

Alueellisella sosiaalihuollolla ei kertomansa mukaan ole ollut resursseja vapailla vuokramarkkinoilla asuvien asumis- ja päihdeongelmaisten asiakkaidensa asumisturvallisuuden aktiiviseen tarkkailuun. Sosiaalityöntekijät eivät esimerkiksi ole johdonmukaisesti tehneet havaintoja asiakkaiden asuntojen palokuormasta tai tarkastaneet, onko asunnoissa palovaroittimia. Alueellisen sosiaalityön tekijöitä ei ole koulutettu laatimaan paloriski-ilmoituksia. Asumis- ja päihdeongelmaisten henkilöiden asumisturvallisuuden hyväksi tehty viranomaisyhteistyö on lainsäädännön nojalla painottunut sosiaalitoimen järjestämään tukiasumiseen ja sosiaalitoimen ostamiin asumispalveluihin. Sosiaalitoimi on saanut ensihoidolta ja poliisilta hajanaista tietoa tukiasunnoissa ja hoitokodeissa asuvien asiakkaiden asumisturvallisuudesta.

Kotihoidon yhteydessä on ollut mahdollista laatia paloriski-ilmoituksia. Pelastustoimi on kouluttanut kotihoitotyötä tekeviä laatimaan paloriski-ilmoituksia asiakkaiden asumisesta. Myös terveystarkastaja ja eläinsuojeluvälvoja ovat kouluttaneet kotisairaanhoidajia ja kotihoitotyötä tekeviä tekemään havaintoja asiakkaiden palo- ja asumisturvallisuudesta. Käytännössä kotihoidon yhteydessä on kuitenkin voitu tehdä vain hajanaisia havaintoja paloturvallisuudesta. Turvallisuuspuutteen havaitseminen on edellyttänyt asiakkaan yhteistyöhalukkuutta tai esimerkiksi lähiympäristölle aiheutunutta ympäristö- tai hygieniahaittaa. Jos kotihoidossa on havaittu turvallisuusongelmia, on sosiaalitoimi voinut neuvotella niistä esimerkiksi terveydenhuollon tai terveystarkastajien kanssa.

Sosiaalitoimella on tietoja päihderiippuvaisten toimintakyvyn rajoitteista ja asumishistoriasta. Ensihoidolla ja poliisilla on myös tietoja päihderiippuvaisten asumisturvallisuudesta tehtäviensä pohjalta. Paloturvallisuuden arviointi on jätetty pelastustoimen tehtäväksi. Pelastustoimelle ei ole kertynyt paljon tietoa palaneen rakennuksen kaltaisten talojen asumisturvallisuudesta, koska niihin on tehty palotarkastuksia vain harvoin. Viranomaiset eivät ole säännöllisesti vaihtaneet tietoja keskenään, eikä heillä ole tätä tarkoitusta varten luotuja käytäntöjä.

2.4 Pelastustoimintaan liittyvien organisaatioiden toiminta

Pelastustoimi

Tulipalon pelastustoiminnasta vastasi Varsinais-Suomen pelastuslaitos. Palopaikkaa lähin paloasema on Maarian VPK noin puolen kilometrin päässä. Maarian VPK:n lähtöaika on sopimuksen mukaan 15 minuuttia hälytyksestä. Lähin jatkuvassa valmiudessa oleva paloasema sijaitsee Eerikinkadulla noin 3,5 kilometrin etäisyydellä palopaikasta. Palopaikalle ensimmäisenä saapui Turun lentoaseman läheisyydessä olevan Turun Kärsämäen paloaseman yksikkö kahdeksan kilometrin päästä.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä on määritelty alueen onnettomuusriskien perusteella toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöksessä Varsinais-Suomen alue on jaettu onnettomuusuhkien perusteella neljään eri riskiluokkaan (I, II, III ja IV). Onnettomuus tapahtui

I-riskiluokan alueella, joka on korkein luokka arvioidun riskitason ja tapahtuneiden onnettomuuksien perusteella.

Palvelutasopäätöksen mukaan I-riskiluokassa tavoitteena on kiireellisissä pelastustehtävissä, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla kuuden minuutin kuluessa hälytyksen vastaanottamisesta vähintään 50 prosentissa tehtävistä. Savusukellustoiminta on kyettävä käynnistämään 11 minuutin kuluessa hälytyksen vastaanottamisesta vähintään 80 prosentissa tehtävistä. PRONTOn tietojen mukaan Turussa 2010–2014 I-riskiluokan alueella tapahtuneista 164 kiireellisestä rakennuspalosta ja rakennuspalovaarasta asetettu kuuden minuutin tavoiteaika saavutettiin 63 prosentissa tehtävistä mediaanin ollessa 11 minuuttia.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika I-riskiluokassa saa olla palvelutasopäätöksen mukaan korkeintaan 11 minuuttia. Toimintavalmiusaika muodostuu palokunnan hälytysajasta siihen hetkeen, jolloin tehokas pelastustoiminta onnettomuuskohteessa käynnistyy. Toimintavalmiusaika tulee saavuttaa riskiluokittain vähintään 80 prosentissa kaikista kiireellisistä tehtävistä. Tavoitteena on myös, että avunsaantiaika olisi korkeintaan 13 minuuttia. Avunsaantiaika tarkoittaa sitä aikaa, joka kuluu hätäkeskukseen soitetusta hätäpuhelusta palokunnan pelastustoiminnan aloittamiseen palopaikalla.

Pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta palopaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

Hätäkeskus hälyttää pelastustoiminnan muodostelmat pelastuslaitoksen määrittämän hälytysohjeen mukaisesti. Hälytysohjeessa on perusteet tehtävien jakamiseksi kiireellisyysluokkiin A, B, C ja D. A-tehtävä on kiireellisin. Se edellyttää välitöntä ihmisen, ympäristön tai suurien omaisuusarvojen pelastamista. Hätäkeskus hälytti tulipaloon *suuri rakennuspalo* -vasteen mukaiset pelastusyksiköt.

Pelastusviranomaisen suorittamassa palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku.

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimien yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja, jos toimintaan osallistuu useita viranomaisia. Yleisjohtaja pitää yllä tilannekuvaa ja sovittaa toimet yhteen.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty pelastusyksikön johtajaksi yksikönjohtaja ja pelastusjoukkueen johtajaksi palomestari. Suurissa onnettomuuksissa pelastuskomppaniaa johtaa varalla oleva päivystävä päällikkö (VS P2). Pelastuslaitoksella on välittömässä lähtövalmiudessa palomestarit ItäP3, LänsiP3 ja JokiP3. Johtamista tukevat ja tarvittaessa siihen osallistuvat varalla olevat päällystöviranhaltijat ItäP30 ja LänsiP30.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksessa johtokeskuspalveluja tuottaa viesti- ja johtokeskus (VIKE). VIKE koordinoi pelastustoimen ja yhteistyötahojen voimavarojen käyttöä se-

kä tuottaa tukipalveluja hälytystehtävien aikana. Lisäksi VIKE ylläpitää tilannekuvaa ja tekee tarvittaessa erityyppisiä hälytystoimintoja.

Ensihoito

Varsinais-Suomen alueella on moniportainen ensihoitojärjestelmä. Ensivasteyksikkö on hätätilapotilaan ensimmäisenä tavoitettava yksikkö, joka pystyy arvioimaan potilaan tilan ja antamaan hätäensiapua. Ensihoidon tehtävänä on hoitaa ja kuljettaa potilaita. Ensihoitojärjestelmään kuuluu myös lääkäryksikkö (FinnHEMS20), mikä mahdollistaa korkean riskin potilaiden lääkäritasoisien ensihoidon.

Ensihoitopalvelu on järjestetty Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella yhteistoinnassa Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa ja hankkimalla palveluita muilta palveluntuottajilta. Turun keskustan alueella ensihoitopalvelua tuottavat pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköt. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen alueella on jatkuvassa valmiudessa 12 terveydenhuollon ammattihenkilöistä koostuvaa ensihoitoyksikköä.

Hätäkeskus hälyttää tehtävän edellyttämät ensihoitoyksiköt terveydenhuoltoviranomaisten laatimien hälytysohjeiden perusteella. Tehtävämäärittelyssä A-luokan tehtävä on arvioitu korkean riskin kiireelliseksi ensihoitotehtäväksi, missä epäillään avuntarvitsijan peruselintoimintojen olevan välittömästi uhattuna.

Ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksessä sairaanhoitopiirin alue on jaettu potilaiden tavoittamisaikojen perusteella viiteen riskialuealuokkaan. Tehtävämäärien perusteella Turun keskustan alue kuuluu ensimmäiseen riskialuealuokkaan. Palvelutasopäätöksen mukaan hoitotason yksikön keskimääräinen saatavuus on ensimmäisessä riskialuealuokassa 30 minuuttia 75 prosentin varmuudella. Ensimmäisessä riskialuealuokassa hätäensiapuun kykenevä yksikkö on saatavilla (ensivaste) keskimäärin kahdeksassa minuutissa 85 prosentin varmuudella ja 15 minuutissa 99 prosentin varmuudella.

Alueen ensihoitopalvelua johtaa ensihoidon ylilääkäri ja päivittäistä ensihoitotoimintaa päivystävä ensihoitolääkäri. Turun sairaalan ensihoidon tilannekeskuksen kenttäjohtaja vastaa koko sairaanhoitopiirin alueen kenttäjohtamisesta. Lisäksi Turun alueella toimii ympärivuorokautisesti kenttäjohtoyksikkö, joka osallistuu kiireellisten tehtävien hoitoon. Onnettomuuspaikalla ensihoitotoimintaa johtaa kenttäjohtoyksikön kenttäjohtaja (L4).

Poliisi

Poliisi huolehtii palopaikalla vaara-alueen eristämisestä ja muista järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvista tehtävistä. Lisäksi poliisi selvittää palopaikalla rikoksen mahdollisuutta ja tekee palonsyöntutkintaa. Poliisin tehtäviin kuuluu myös kuolemansyyn selvittäminen.

Tulipalossa poliisin tehtävistä vastasi Lounais-Suomen poliisilaitos. Poliisilaitoksen alueella on 13 poliisiasemaa sekä Turun pääpoliisiasema. Valvonta- ja hälytystoimintasektorin poliisit valvovat yleistä järjestystä ja turvallisuutta muun muassa hälytystehtävissä läpi vuorokauden.

Hätäkeskus hälytti palopaikalle neljä järjestyspoliisin partiota ja palonsyöntutkintaan yhden teknisen tutkinnan partion.

Hätäkeskus

Hätäkeskuspalvelutoimintaa tulipalossa hoiti Turun hätäkeskus. Hätäkeskuksen tehtävänä on Varsinais-Suomen ja Hämeen alueella hätäilmoitusten vastaanotto sekä tehtävän riskinarvio ja välittäminen hälytysohjeiden mukaisesti eri viranomaisille. Lisäksi hätäkeskuspäivystäjä antaa puhelinohjeita ilmoittajalle ja tukee viranomaisten toimintaa.

Hätäkeskus hälytti tulipaloon Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastusyksiköitä ja ensihoitoyksiköitä, FinnHEMS20 -lääkärihelikopterin, Lounais-Suomen poliisilaitoksen poliisipartioita ja Turun kaupungin sosiaalitoimen päivystäjät.

Sosiaalitoimi

Turun sosiaalipäivystyksellä on hälytysvalmius, mikä auttoi sosiaalitoimintaa reagoimaan tulipaloon ja loi pohjan sosiaalityöntekijöiden organisoidulle toiminnalle palopaikalla. Sosiaalityöntekijät tekivät tilannearvion, huolehtivat pelastuneista ja ohjasivat heitä ensihoidon jälkeen majoitukseen. Sosiaalitoimella oli oma auto, jolla sen työntekijät saapuivat palopaikalle ja jolla pelastuneita kuljetettiin hotelliin. Paloa seuranneina päivinä sosiaalitoimi auttoi palossa kotinsa menettäneitä henkilöitä vuokra-asunnon etsinnässä.

SPR

SPR järjesti palosta pelastuneille henkistä kriisiapua hotellissa ja vaatteita. Kriisiapua ei ollut saatavilla välittömästi paloyönä. Yksi järkyttynyt, palossa ystävänsä menettänyt henkilö koki hoitoavun odottelun sairaalassa liian raskaaksi ja poistui paikalta ehtimättä saada kriisiapua.

2.5 Tallenteet

Sähkömittarilukemat

Talossa oli huoneistokohtaiset etäluettavat sähkömittarit. Mittarit tallensivat kumulatiivisen kulutuslukeman jokaiselta tunnilta ja lähettivät mittauksiedot eteenpäin noin neljän tunnin välein. Mittareiden lähettämien tietojen eriaikaisuuden vuoksi kello 0–1 oli paloyön viimeinen yhteinen tunti, jolta mittauslukemat kaikista asunnoista siirtyivät etälukujärjestelmään. Syttymisasunnosta ei tämän jälkeen tallentunut etälukujärjestelmään mitaustietoja, mutta mittarista saatiin kuitenkin selvitettyä sen omaan muistiin tallentuneet kulutustiedot. Viimeisin kulutusta näyttävä tunti oli kello 1–2. Tämän jälkeen syttymisasunnon sähkönkulutus loppui tulipalon seurauksena.

Sähkönkulutustietojen mukaan asutuissa huoneistoissa sähkön kulutus ennen tulipaloa kello 21–1 oli 0,19–1,03 kWh tunnissa. Syttymisasunnon sähkönkulutus oli samalla aikavälillä melko tasaista ja vaihteli välillä 0,49–0,7 kWh tunnissa. Kello 1 alkavalle tunnille on kirjautunut lukema 1,41 kWh. Tämä osoittaa, että asunnossa käytettiin kello 1–2 palon sähköä kuluttavaa laitetta. Tulipalo syttyi ennen kello kahta, jolloin siitä soitettiin en-

simmäinen hätäpuhelu. Asunnon varustelu huomioiden sähkönkulutuksen nousun syynä oli todennäköisesti sähkölieden käyttö. Asunnon mittarin muistiin ei rekisteröitynyt mitään normaalista poikkeavaa, kuten tapahtuma- tai vikalokitietoja.

Hätäkeskuksen ja pelastustoimen äänitallenteet

Tutkinnassa selvitettiin Turun hätäkeskuksen äänitallenteista hätäilmoitustietoja ja hätäkeskuksen eri viranomaisille välittämien hälytysten tietoja. Lisäksi tarkasteltiin pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmän (PRONTO) hälytys-, onnettomuus- ja palontutkintaselosteen tietoja. Selosteista on selvitetty hätäilmoitustietoja, pelastustoimen resurssitietoja, pelastusyksiköiden hälytystietoja ja pelastustoiminnan järjestelyjä. Hälytystiedot sisälsivät pelastusyksiköiden hälytys- ja lähtöajat sekä onnettomuuskohteessa oloajat.

Hätäkeskuksen tallenteista saatiin viranomaisradioverkon (Virve) viestiliikennetietoja hätäkeskuksen ja viranomaisten välisestä viestinnästä. Hätäkeskuksen tehtäväraportista selvitettiin joidenkin viranomaisyksiköiden hälytystietoja.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen tilannekeskuksen toimintapuheryhmän taltioinneista selvitettiin viranomaisradioverkon puheliikennettä pelastuslaitoksen yksiköiden välillä. Tutkinnassa on myös hyödynnetty Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ja Varsinais-Suomen poliisilaitoksen kuvatallenteita tulipalosta.

2.6 Säädökset, määräykset, ohjeet ja muut asiakirjat

Rakenteellinen paloturvallisuus

Rakenteelliseen paloturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia on ensimmäisen kerran säädelty valtakunnallisesti vuonna 1920 lailla eräistä naapurussuhteista³. Tätä ennen kaupungeilla oli omia rakennussääntöjä. Yksityiskohtaisemmin rakenteellista paloturvallisuutta säädeltiin valtakunnallisesti paloluokitus päätöksessä vuonna 1936. Sen voimaantulo vaihteli eri paikkakunnilla, koska siirtymäaika oli joustava. Seuraava merkittävä uudistus rakenteellisen paloturvallisuuden määräyksissä oli palonkestävyyss päätös, joka tuli voimaan 1.6.1962. Palonkestävyyss päätös yhtenäisti vaatimukset maaseutukunnissa ja kaupungeissa. Rakentamismääräykset koottiin yhtenäiseksi kokoelmaksi vuonna 1976. Rakenteellisen paloturvallisuuden määräykset tulivat osaan E1, jonka käyttöönoton siirtymäaika päättyi 1.1.1978. Päätöksiä ja määräyksiä on tarkennettu edellämainittujen merkittävien uudistusten välillä.

Päätöksissä ja määräyksissä rakennuksia ja rakennusosia on luokiteltu eri tavoin. Asuntojen turvallisuuden osalta keskeiset vaatimukset ovat säilyneet samoina ainakin vuodesta 1936 lähtien. Palon leviämistä asunnosta toiseen tulee rajoittaa palo-osastoinnilla. Palo-osastoinnin vaatimukset on rakentamismääräyskokoelman myötä esitetty viime vuosikymmeninä minuutteina.

³ 26/1920

Tutkittavana ollut rakennus suurin piirtein vastaa nykyistä paloluokkaa P3, jossa huoneistojen välisiltä osastoineilta nykyisin rakennettaessa vaaditaan 30 minuutin palonkestävyyttä. Tiivisteltään ja eristävyydeltään kelvollinen rakenne voi esimerkiksi olla asianmukaisesti rakennettu ja tiivistetty puurunkoinen väliseinä, jossa on paloluokaltaan riittävä kipsilevy molemmin puolin. Välipohjaan vaadittavan rakenteen tulee olla tätä järeämpi. Ovien palonkestävyyssajaksi on katsottu riittävän vähintään puolet osastoinnin palonkestoajasta. Erilaiset läpiviennit eivät saa olennaisesti heikentää rakennusosan osastoivuutta.

Osastoinnilla tulee huolehtia poistumisen turvaamisesta, minkä lisäksi asunnosta tulee voida porrashuoneen lisäksi poistua myös varatien kautta.

Rakennusten kunnosta huolehtiminen

Maankäyttö- ja rakennuslain⁴ mukaan rakennus on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisuuden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset. Usein tämä toteutuu, kun rakennus täyttää rakentamisajankohdan vaatimukset. Rakennukseen tehtävät merkittävät muutostyöt edellyttävät rakennuslupaa, jonka hakeminen on rakennushankkeeseen ryhtyvän tehtävä.

Jos rakennuksen kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen korjattavaksi tai sen ympäristön siistittäväksi. Jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, tulee rakennus määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen.

Ennen korjauskehotuksen antamista rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen omistajan esittämään rakennusta koskevan kuntotutkimuksen terveellisuuden tai turvallisuuden johdosta ilmeisen välttämättömien korjaustoimenpiteiden selvittämiseksi.

Palotarkastusvaatimukset

Vuonna 2011 voimaan tulleen pelastuslain⁵ mukaan pelastuslaitoksen tehtävä on valvoa paloturvallisuusvelvoitteiden noudattamista valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelmassa on määritettävä palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet kuten omavalvonta. Valvontasuunnitelman laadinnan tueksi on valtakunnallinen ohje. Valvontakohteiden määräaikaisten palotarkastusten suorittamisväliä valvontasuunnitelmaohjeessa säätelee ensisijaisesti rakennuksen käyttötarkoitus ja pinta-ala. Asuinrakennusten palotarkastusvälille ohjeessa ei ole suosituksia ja niiden valvontatoimintaa ohjataan omavalvonnan suuntaan. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on tämän ohjeen mukainen. Vuosina 2003–2011 voimassa olleen pelastuslain⁶ mukaan palotarkastus piti tehdä asuinrakennuksissa palvelutasopäätöksen mukaisesti eli kymmenen vuoden välein.

⁴ 132/1999

⁵ 379/2011

⁶ 468/2003

Pelastussuunnitelman laadintavelvoite on vuodesta 2011 koskenut asuinrakennuksia, joissa on vähintään kolme huoneistoa. Tätä ennen pelastussuunnitelman laadintavelvoite koski viiden huoneiston rakennuksia. Pelastussuunnitelmassa on arvioitava kohteen riskit, suunniteltava toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi ja kuvattava kohteen turvallisuusjärjestelyt sekä toiminta erilaisissa onnettomuustilanteissa. Pelastussuunnitelmassa on otettava huomioon myös kohteen tavanomaisesta poikkeava käyttö ja tilapäinen käyttötavan muutos⁷.

Palovaroittimet ovat olleet pakollisia asuinhuoneistoissa 1.9.2000 lähtien. Vastuu kohteen turvallisuudesta on yleensä tilojen haltijan, kiinteistön omistajan ja mahdollisen toiminnanharjoittajan yhteinen. Vastuu palovaroittimesta on huoneiston haltijalla.

Asumis- ja poistumisturvallisuus

Pelastuslain⁵ mukaan pelastuslaitoksen tulee toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muiden viranomaisten on ilmoitettava ilmeisestä palovaarasta ja muista onnettomuusriskeistä pelastusviranomaiselle. Ilmeistä palovaaraa ei ole määritelty laissa tarkemmin.

Pelastuslain mukaan hoitolaitoksissa ja palvelu- ja tukiasunnoissa tai muissa samantyyppisissä tiloissa, joissa asuvien toimintakyky on tavanomaista huonompi, toiminnanharjoittajan on etukäteen huolehdittava, että asukkaat ja hoidettavat henkilöt voivat tulipalon sattuessa poistua turvallisesti joko itsenäisesti tai avustettuina. Laki ei koske vaikeasta ja pitkäaikaisesta päihderiippuvuudesta kärsiville henkilöille asuntoja vuokraavaa tahoa.

Turvatekniikka

Asuinrakennuksista rakentamismääräykset vaativat automaattisen sammutuslaitteiston vain tiettyihin puukerrostaloihin. Pelastuslain perusteella automaattinen sammutuslaitteisto voi tulla asennettavaksi poistumisturvallisuusvelvoitukseen kohteeseen, jos riittävää turvallisuustasoa ei pystytä muuten saavuttamaan. Poistumisturvallisuusvelvoituksen laatimisvelvollisia ovat muun muassa hoitolaitokset sekä palvelu- ja tukiasunnot, joita ylläpitää toiminnanharjoittaja.

Nykyiset rakentamismääräykset tai pelastuslaki eivät edellytä alkusammutusvälineiden, kuten käsiammutinten, hankintaa asuinrakennuksiin.

Rakentamismääräyskokoelman osan F2 ohjeessa suositellaan lieden kaatumisestettä, luukun salpaa, liesitason ja -kytkimien kosketusestettä sekä lieden turva-ajastinta.

⁷ 407/2011 (asetus pelastustoimesta)

Liesiä koskevat standardit

Euroopan markkinoilla myytävien liesien tulee täyttää niitä koskevien direktiivien olennaiset vaatimukset. Tämä on implementoitu Suomessa sähköturvallisuuslaissa⁸. Valmistajan tulee laatia laitteelle EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, jonka jälkeen se voi kiinnittää laitteeseen CE-merkinnän. CE-merkintä mahdollistaa laitteen myymisen koko Euroopan talousalueella.

Käytännössä vaatimusten mukainen laite saadaan valmistettua noudattamalla sitä koskevia standardeja. Sähköalan kansainvälinen standardisointijärjestö (IEC) julkaisee kansainvälisen sähkötekniikan alan IEC-standardeja, jotka eurooppalainen CENELEC-järjestö vahvistaa EN-standardeiksi tarvittavin muutoksin. EN-standardit on saatettava kansallisiksi SFS-EN-standardeiksi teknisesti yhtäpitävinä. Suomi on täysjäsen IEC:ssä ja CENELECissä, joissa Suomen edustaja on SESKO ry.

Keskeiset liesien turvallisuusvaatimukset ovat standardissa EN 60335-1, joka koskee kotitalouksiin tarkoitettujen sähkölaitteiden turvallisuuden yleisiä vaatimuksia. Liesiä koskevia tarkennuksia on standardissa EN 60335-2-6. Liesivahteja puolestaan koskee vuonna 2015 voimaan tullut standardi EN 50615.

Liesistä ja niiden keittolevyiltä syttymisenergiansa saavien rakennuspalojen kannalta tarkasteltuina näistä standardeista voidaan poimia seuraavia kohtia. Standardissa 60335-1 sen todetaan olevan kansainvälisesti hyväksytty turvallisuustaso sähköisiä, mekaanisia, palo- ja säteilyvaaroja vastaan, kun toimitaan tavanomaisesti ja otetaan huomioon laitteen valmistajan ohjeet. Standardi kattaa epätavalliset tilanteet, joita voidaan olettaa käytännössä syntyvän. Kodinkoneiden on oltava rakenteeltaan sellaisia, että ne toimivat turvallisesti tavallisessa käytössä. Ne eivät saa aiheuttaa vaaraa henkilöille tai ympäristölle edes huolimattomasti käytettäessä, mitä voi tapahtua normaalin käytön yhteydessä. Kodinkone tai sen ympäristö eivät saa tavallisessa käytössä kumentua liikaa. Poikkeavaa käyttöä koskevassa kohdassa todetaan, että kodinkoneen aiheuttama tulipaloriski epätavallisen tai huolimattoman toiminnan seurauksena on torjuttava niin hyvin kuin on kohtuudella tarkoituksenmukaista.

Sosiaalitoimen tarkastuskäynnit

Tulipalon aikaan ja sitä edeltävinä vuosina voimassa olleen sosiaalihuoltolain⁹ mukaan sosiaalitoimi oli velvollinen valvomaan vain itse järjestämänsä asumisen turvallisuutta. Lainsäädäntö ei velvoita eikä oikeuta sosiaalitoimea puuttumaan muiden kuin asiakkaidensa asumisturvallisuuteen.

Sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa asumiseen liittyy sosiaalihuollollinen tuki ja hoito. Kunnan järjestämisvastuulla olevat asumispalvelut jaetaan palvelu- ja tukiasumiseen. Jos päihderiippuvaiset henkilöt eivät voi asua kunnan palvelu- tai tukiasumisasunnossa jatkuvan päihteiden käytön vuoksi tai jos he itse hankkivat vuokra-asunnon vapailta markkinoilta, he ajautuvat samalla asumispalveluihin liittyvän tuen,

⁸ 410/1996 42 §

⁹ 710/1982

hoidon ja asumisturvallisuuden kontrollin ulkopuolelle. He eivät myöskään saa sosiaali- huollollista tukea ja hoitoa, jos he eivät osaa tai halua hakea sitä.

Lainsäädäntö ei velvoita sosiaalitoimea järjestämään asuntoa alkoholisteille, joille ei ole vielä aiheutunut pysyviä neurologisia tai fyysisiä vaurioita. Lakisääteinen velvoite järjestää palveluja syntyy vasta, kun henkilö vammojensa tai sairauden perusteella kuuluu vammaispalvelulain piiriin. Esimerkiksi alkoholistien neurologisten vaurioiden, toimintakyvyn ja invaliditeetin tason arvioiminen edellyttää lääketieteellisen käytännön mukaan kolmen kuukauden raittiutta. Arviossa ei huomioida jatkuvan päihtymystilan vaikutusta toimintakykyyn. Osa kroonisesta alkoholiriippuvuudesta kärsivistä asunnottomista ei pysty itse raitistumaan, jotta heidän toimintakykynsä voitaisiin tutkia. Osa heistä päätyy asumaan vuokra-asuntoon ja jää ilman asumisturvallisuutta edistävää valvontaa.

Lainsäädäntö ei velvoita eikä oikeuta mitään viranomaista tekemään erityisiä tarkastuskäyntejä yksityisessä vuokra-asunnossa asuvan päihderiippuvaisen kotiin. Sama pätee myös päihderiippuvaisten henkilöiden muodostamiin asumisyhteisöihin. Asuinolojen tarkastaminen on tosin mahdollista esimerkiksi päihderiippuvaisen muille aiheuttaman turvallisuus-, ympäristö- tai hygienianuhan vuoksi.

Sosiaalitoimella ei ole itse järjestämänsä asumisen ulkopuolella lainsäädännöllistä perustetta sitoa asumisturvallisuuden valvontaa sosiaalitukeen tai muihin sosiaalitoimen palveluihin. Henkilöllä ei myöskään ole velvollisuutta vastaanottaa sosiaalitoimen tukea ja valvontaa.

Kunnalla on lain mukaan velvollisuus järjestää ensisuojamajoitusta asunnottomille henkilöille. Ensisuojamajoitus on luonteeltaan väliaikainen, ja sillä pyritään suojelemaan asunnottomia muun muassa kylmältä säältä.

Tulipalon jälkeen on tullut voimaan uusi sosiaalihuoltolaki¹⁰, joka toi tarkennuksia sosiaalihuollon asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen, asiakkaan oikeuksiin ja sosiaalihuollon toteuttamiseen. Uuden lain mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön, sosiaalkuraattorin, sosiaalitoimen, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuksen, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen tai Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomisen palveluksessa olevan, joka on tehtävässään havainnut sosiaalihuoltoa tarvitsevan henkilön, on ohjattava hänet hakemaan sosiaalipalveluja tai otettava yhteyttä kunnalliseen sosiaalihuoltoon hänen tarvitseman tuen tarpeen arvioimiseksi. Jälkimmäiseen vaaditaan asiakkaan suostumus.

Asumistietojärjestelmä

Henkilön osoitetiedot väestötietojärjestelmässä eivät päivitty automaattisesti, jos hän ei itse toimita osoitetietojaan sinne. Aiemmin taloyhtiöillä oli velvollisuus pitää talonkirjaa ja toimittaa asukkaidensa osoitetiedot väestötietojärjestelmään. Tästä muutoksesta on seurannut, että enää ei tiedetä missä osa pitkäaikaisesta päihderiippuvuudesta ja asunnottomuudesta kärsivistä vähävaraisista henkilöistä asuu. Sosiaalitoimi on ainoa viranomainen, jolla on edes hajanaisia tietoja näiden ihmisten asumisjärjestelyistä.

¹⁰ 1301/2014

2.7 Muut tutkimukset

2.7.1 Naapuriasunnon asukkaan pelastamismahdollisuuksien arviointi

Syttymishuoneiston naapurissa asunnossa C ollut asukas oli palon syttymisen jälkeen hereillä ja kykenevä vastaamaan puhelimeen sen soidessa. Puhelu soitettiin jotakuinkin ensimmäisen hätäpuhelun aikaan. Silti henkilö ei päässyt pelastautumaan. Asunto jäi pelastajilta tarkistamatta, koska sinne meneminen tulkittiin mahdottomaksi. Tutkinnassa arvioitiin henkilön pelastamismahdollisuuksia.

Puhelimeen vastannut asukas ei kyennyt keskustelemaan soittajan kanssa. Hän ainoastaan pyysi soittamaan ambulanssin paikalle, minkä jälkeen puhelu loppui. Toimintakyvyn heikkenemisestä päätellen henkilöllä oli tässä vaiheessa todennäköisesti jo vakava häikämyrkytys. Silloin veren hemoglobiinin häikäpitoisuus voi olla 30 prosentin luokkaa, mistä seuraa heikentynyt tajunnan taso ja toimintakyky sekä pian tajuttomuus.

Ennen palokunnan tuloa talosta ulos päässyt henkilö huusi asunnon C avoimesta ikkunasta sisään, mutta ei saanut vastausta eikä nähnyt runsaan savun takia mitään. Savu oli päässyt leviämään nopeasti syttymisasunnosta tähän viereiseen asuntoon.

Noin 30 prosentin häikäpitoisuus veren hemoglobiinissa on vaikea häikämyrkytys, mutta tällaisista pitoisuuksista ihmisiä on saatu vielä tehohoidolla elvytettyä. Toisaalta 40–50 prosentin häikäpitoisuus on tavanomainen arvo häikämyrkytykseen kuolleilla. Nyt menehtyneellä todettiin kuolinhetkellä olleen tätä korkeampi häikäpitoisuus.

Tutkinnassa käytettiin Coburn-Forster-Kane -yhtälöä¹¹, jolla voidaan arvioida häikäpitoisuuden kertymistä ihmisen veren hemoglobiiniin eritasoisilla altistuksilla. Altistukseksi valittiin täyden palon vaiheessa palavan tulipalon synnyttämä yhden prosentin häikäpitoisuus. Tällä altistuksella asunnossa C olleen henkilön kuolinhetken hemoglobiinin häikäpitoisuus saavutetaan nolatilanteesta lähtien 14 minuutissa.

Kun hemoglobiinin häikäpitoisuus on ollut noin 30 prosenttia, siitä yhtälöllä laskettuna pitoisuuden kohoaminen loppuarvoon ja henkilön kuolemaan on kestänyt noin kahdeksan minuuttia. Silloin pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö ei vielä ollut paikalla.

2.7.2 Taloon aiemmin tulleet pelastustoimen, ensihoidon ja poliisin hälytykset

Pelastustoimella, ensihoidolla ja poliisilla oli ollut tehtäviä talossa vuosittain noin 20, mikä on paljon suhteutettuna asuntojen ja asukkaiden lukumäärään.

Kattavimmat tiedot saatiin ensihoidosta, jolle kesäkuun 2004 ja tulipalon välisenä aikana tuli taloon 91 tehtävää. Niistä noin puolet oli hälytysajona ajettuja kiireellisiä tehtäviä. Noin 70 % kirjatusta tehtäväosoitteista sisälsi myös merkinnän asuinhuoneistosta, jonne

¹¹ CFK-laskelman käyttö perustuu yhdysvaltalaisen National Fire Protection Association:in ohjeeseen palontutkinnasta. Laskelma on suuntaa-antava eikä huomioi yksityiskohtaisesti tulipalon muuttuvia olosuhteita.

tehtävä oli kohdentunut. Näiden merkintöjen mukaan yli puolet tehtävistä kohdistui neljään asuntoon.

Hätäkeskukseen tulleita ilmoituksia ja niiden perusteella tehtyjä tehtäväkirjauksia oli vuoden 2010 alusta vuoden 2014 marraskuun loppuun saakka yhteensä 109. Ne jakautuivat eri vuosille ja toimijaviranomaisille seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 1. Hätäkeskuksen kautta tulleet taloon liittyneet tehtävämäärät 2010–2014.*

	2010	2011	2012	2013	2014**	Yhteensä
Pelastustoimi/ensihoito	6	8	1	3	10	28
Poliisi	16	13	21	15	4	69
Hätäkeskus hoitanut itse	3	5	2	1	1	12
Yhteensä	25	26	24	19	15	109

* Osassa tehtävistä on saattanut olla sekä pelastustoimen että poliisin yksiköitä. Taulukossa kukin tapaus huomioitu vain kerran ja laskettu tehtävän luonteesta riippuen ensisijaiselle toimijaviranomaiselle.

** ennen 4.11.2014 tulipaloa

Pelastustoimen ja ensihoidon tehtävistä suurin osa oli johtunut kaatumisista tai hengitysvaikeuksista, joita oli ollut yhteensä noin 45 % tehtävistä. Vatsakipuja, myrkytyksiä, puukotuksia, sairauskohtauksia ja muita sairastumisia on kaikkia kirjattu enemmän kuin yhden tehtävän verran. Osa pelastustoimen ja ensihoidon tehtävistä oli ollut samankaltaisesti myös poliisin tehtäviä.

Suurin osa taloon kohdistuneista tehtävistä oli ollut yksinomaan poliisin tehtäviä. Yli neljännes poliisin tehtävistä oli koskenut häiriökäyttäytymistä tai ilkivaltaa. Näiden tehtävien jälkeen suuruusjärjestyksessä eniten oli etsintäkuulutettujen henkilöiden tavoittamista, tarkistus- ja varmistustehtäviä, kotietsintöjä sekä erilaisia varkauksia ja murtoja. Loppuja yhdestä kahteen kertaan olleita tehtäviä esiintyi noin 20 eri tehtävänimikkeellä.

Hätäkeskuksen hoitamat tehtävät ovat olleet pääosin neuvontaa, opastusta ja tehtäviä, joiden ei arvioitu edellyttävän avun lähettämistä paikalle.

Viranomaistehtävien lisäksi tiedossa on, että talon pohjoispäädyn porrashuoneessa oli sytytetty rätti lokakuussa 2014. Palon alku onnistuttiin sammuttamaan asukkaiden omin voimin. Tapahtumaa ei raportoitu eteenpäin.

2.7.3 Tilastotietoa vastaaventyypisistä paloista

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietokannan (PRONTO) mukaan Suomessa syttyy kerrostaloissa vuosittain noin 1 300 tulipaloa, joissa menehtyy noin 20 ja loukkaantuu 260 ihmistä. Palanutta puutaloa paloteknisiltä ominaisuuksiltaan suurin piirtein vastaavissa kerrostalokohteissa tulipaloja syttyy vuosittain 140. Niissä kuolee 2–3 ja loukkaantuu noin 20 henkilöä. Kaikkiaan tulipaloissa kuolee Suomessa vuosittain noin 80 henkilöä.

Liesipalot

Ruoanvalmistus on asuinrakennusten yleisin tulipalon aiheuttaja. Kaikkien asuinrakennusten tulipaloista ruoanvalmistus aiheuttaa 25 % ja kerrostalojen tulipaloista 46 %. Ruoanvalmistuksen aiheuttamiin tulipaloihin asuinrakennuksissa kuolee vuosittain keskimäärin kolme ihmistä ja loukkaantuu 110. Suomen tilanne on asukaslukuun suhteutettuna sama muun muassa Yhdysvalloissa ja Britanniassa.

Liesi on pitkään ollut palovaarallisin sähkölaitte Suomessa. Liesistä syttyy vuosittain yli tuhat pelastuslaitoksen tehtävään johtanutta tilannetta, joka on noin 18 prosenttia kaikista rakennuspaloista ja rakennuspalovaaroista. Liesien osuus sähkön aiheuttamista hälytystehtävistä on noin 40 prosenttia. Liesipalo aiheutuu lähes aina käyttäjän virheellisestä toiminnasta, ei lieden vikaantumisesta. Ruoka unohdetaan liedelle tai uuniin liian pitkäksi aikaa, liesi jää muuten päälle tai liesi kytkeytyy vahingossa päälle silloin kun sitä ei ole tarkoitus käyttää. Palon syttymistä ovat myös edesauttaneet lieden päälle tai välittömään läheisyyteen jätetyt esineet kuten patalaput tai muoviset kulhot.

Sähköliesien paloriskiä on yritetty viime aikoina parantaa muun muassa turvaajastimella, turvallisilla kytkimillä, kaatumisesteellä, luukun salvalla, liesitason ja -kytkimien kosketusesteellä sekä liesivahtilaitteella. Liedessä voi olla turvaajastin, jolla käyttäjä valitsee lieden levyjen käyttöajan. Ajan umpeutuessa levyt kytkeytyvät pois päältä. Yleensä yhdellä ajastuksella levyjä voi käyttää enintään 120 minuuttia, minkä jälkeen käyttöaikaa voidaan ajastaa heti lisää. Ajastintoiminto ei koske yleensä lieden uunia. Lieden turvaajastinta suositellaan muun muassa rakentamismääräyskokoelman osan F2 ohjeessa. Liesien turvaominaisuudet eivät ole vielä yleistyneet, vaikka monet niistä eivät nosta olennaisesti lieden hintaa.

Liesivahti on puolestaan lieden yläpuolelle sijoitettava laite, joka kytkee lieden pois päältä ennen ylikuumentumista. Kehittyneimmissä liesivahdeissa on myös palon sammuusominaisuus. Norjassa liesivahti on ollut pakollinen kaikissa uudisasunnoissa vuodesta 2010. Liesivahteja koskeva eurooppalainen standardi EN 50615 saatettiin voimaan keväällä 2015. Standardi määrittelee millaisilla ominaisuuksilla varustettua laitetta saa kutsua liesivahdiksi.

2.7.4 Alkoholin vaikutus pelastautumiskykyyn

Alkoholin käytön vaikutuksista pelastautumiskykyyn on runsaasti tutkimustietoa. Erään tutkimuksen mukaan 18–64 -vuotiaat reagoivat palotilanteessa hyvin palovaroittimen ääneen, mutta alkoholi kohottaa heidän palokuolleisuusriskinsä lasten ja vanhusten tasolle. Yleisesti on havaittu, että alkoholin juominen nostaa merkittävästi palokuolleisuusriskiä kaikissa ikäryhmissä.

Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa havaittiin, että alkoholista humaltuneen henkilön läsnäolo oli ollut suurin yksittäinen riskitekijä asuntopalokuolemista. Japanilaisen tutkimuksen mukaan yli puolet palouhreista on ollut unessa, humalassa tai molempia.

Alkoholin vaikutuksen alaisena oleminen ja alkoholismi nostavat palokuolleisuusriskiä ainakin seuraavista syistä: 1) paloja syttyy todennäköisemmin, 2) palovaroittimien kuu-

lemiskyky heikentyy, 3) palohälytys voidaan tulkita väärin, 4) reagoidaan väärin esimerkiksi valitsemalla huono pelastautumisreitti, 5) kehon hallinta, tasapaino ja koordinaatio heikkenevät ja 6) toipumiskyky palovammoista heikentyy. Keski-ikäen ylittäneille kroonisesta alkoholiongelmasta kärsiville henkilöille on useimmiten ehtinyt syntyä neurologisia vaurioita. Ne heikentävät heidän pelastautumiskykyään.

Suomessa kuolemaan johtaneissa tulopaloissa uhri ei tyypillisesti ollut havainnut paloa tai kyennyt reagoimaan siihen ajoissa. Uhrien toimintakyvyn alenemisen yleisinä syinä ovat olleet päihteiden käyttö. Alkoholilla alentaa palouhrien toimintakykyä niin, etteivät he välttämättä kykene poistumaan palavasta rakennuksesta ajoissa tai ryhtymään alkusammutukseen. Tulipalo usein kehittyy hengenvaaralliseksi jo ennen palokunnan saapumista.

Runsaasti alkoholia käyttävien riskiryhmien palokuolleisuusriskiä voidaan pienentää automaattisella sammutuslaitteistolla, teknologialla jolla palo havaitaan nopeammin ja tehokkaammin sekä linkittämällä rakennuksen palohälyttimet yhteen.

2.7.5 Aiemmat Onnettomuustutkintakeskuksen tutkinnot¹²

D1/2003Y Teematutkinta kuolemaan johtaneista tulipaloista 2003

Tutkinnassa käytiin läpi kaikki palokuolemat yhden vuoden ajalta. Kävi ilmi, että suuri osa tulipalokuolemista oli sattunut ihmisille, joille kunta tai esimerkiksi joku yhdistys tai säätiö on ollut järjestämässä uutta kotia tai auttanut jatkamaan asumista vanhassa kodissa. Näillä asumis- ja tukijärjestelyillä oli ollut ilmeisen hyvä tarkoitus, joskaan paloturvallisuuteen ei ollut kiinnitetty yleensä mitään huomiota. Tutkinnassa suositettiin, että ihmisten asumiseen liittyviä päätöksiä tehtäessä muun muassa kuntien ja asumispalveluja tarjoavien järjestöjen, yhdistysten ja säätiöiden tulisi ottaa huomioon paloturvallisuusriskit ja arvioida, millainen turvallisuustaso on hyväksyttävä.

Lisäksi tutkinnassa suositettiin, että tulipalokuolemia ei tulisi hyväksyä, vaan yhteiskunnan tulisi ottaa liikenneturvallisuustavoitteiden tapaan seuraava ohjaava periaate: ihmisten asuinolosuhteiden on oltava sellaiset, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tulipalossa. Tulipalokuolemien vähentämiseksi tulisi asettaa konkreettiset tavoitteet ja ryhtyä vähentämään kuolemien määrää määrätietoisin ottein.

Tulipalokuolemien vähentämiseksi ei ole kansallisia tavoitteita ja kuolemien määrä on edelleen samaa suuruusluokkaa eli noin 80 vuosittain.

B1/2008Y Tulipalo tukiasumiseen käytetyssä pientalossa Espoossa 27.3.2008

Onnettomuudessa on joitain samoja piirteitä kuin nyt tutkittavana olevassa tulipalossa. Tutkinnassa todettiin, että päihdeongelmaisia henkilöitä ei tulisi asuttaa paloturvallisuuden kannalta ongelmallisiin rakennuksiin ilman säännöllistä asuntojen tarkastamista ja asumistilanteen seuraamista. Tutkinnan kohteena olleen puutalon paloturvallisuus oli ollut huono ajatellen sen käyttöä ja asukkaiden toimintakykyä.

¹² Tutkintaselostukset ovat verkkosivuilla www.turvallisuustutkinta.fi

Espoon puutaloa oli käytetty sellaisten asunnottomien alkoholistien asuntona, joille ei järjestynyt asuntoa kerrostalosta tai joiden elämäntapaan kerrostalo ei sopinut. Palovaarittimen olemassaolosta tai kunnosta palossa ei saatu tutkinnassa varmaa tietoa.

Asuntorekisterin mukaan kyseinen puutalo oli normaali asuinrakennus, vaikka kunta rakennuksen omistajana oli käyttänyt sitä vaikeasti päihdeongelmaisten tukiasuntona. Taloon oli tehty palotarkastuksia normaalisti kymmenen vuoden välein, vaikka palotarkastusvaatimukset erityisryhmien asunnoille olivat huomattavasti tiukemmat. Tutkinnassa havaittiin, että puutalon todellinen käyttötarkoitus ja siihen nähden huono paloturvallisuus olivat olleet eri tahojen tiedossa, mutta tieto oli ollut hajanaista eikä ollut keskittynyt oikeille päättävillä tahoille. Toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty. Päihdeongelmaiset erityisryhmät tarvitsisivat selvästi turvallisemman asumismuodon.

Tutkinnassa suositettiin päihdeongelmaisten tukiasuntojen tarkastamista sosiaali- ja pelastusviranomaisten yhteistoimin ja että tilannetta seurataan myös jatkossa. Paloturvallisuudeltaan ongelmalliset kohteet tuli asettaa käyttökieltoon tai tehdä niihin tarvittavat turvallisuusparannukset.

Lisäksi tutkinnassa suositettiin sellaisen järjestelmän luomista, joka mahdollistaa eri viranomaisien järjestelmiin kertyvän tiedon sekä havaintojen välittämisen asiasta vastaavalle viranomaiselle siten, että tieto tallentuu ja velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen reagoimaan tarvittavalla tavalla. Ilmeisesti tämän suosituksen perusteella on kehitetty menettely paloriskin ilmoittamiseksi.

Tutkinnassa nostettiin esiin, että pelastuslaitoksen sammutushyökkäyksissä tai tiedustelussa ei käytetty lämpökameraa vaikka Espoon alueen kaikissa päätoimisissa pelastusyksiköissä on sellainen. Lämpökameran käytöstä olisi saattanut olla hyötyä palon leviämisen arvioinnissa ja uhrien paikantamisessa. Yksi palon uhreista löydettiin vain muutaman metrin päästä sammutushyökkäyksen reitiltä.

B1/2009Y Viiden nuoren kuolemaan johtanut tulipalo Naantalissa 9.10.2009

Pelastustoiminnan osalta tutkinnassa todettiin, että pelastuslaitosten tyypillisen sammutustaktiikan mukaisesti käytännössä ensin keskitytään sammuttamaan rakennuksen voimakkaimmin palavat osat, jotta palon leviäminen estettäisiin. Tämä on tarkoituksenmukaista erityisesti aineellisten vahinkojen minimoinnin näkökulmasta. Tyypillisesti voimakkaasti palavissa osissa rakennusta ei kuitenkaan voi olla pelastettavissa olevia ihmisiä. Mikäli epäillään, että palokohteessa voi olla elossa olevia ihmisiä, tulisi alkuvaiheen pelastustoimet nopeasti kohdentaa niihin osiin rakennusta missä olosuhteet mahdollistavat hengissä pysymisen.

Naantalissa hätäpuheluita soitettiin rakennuksen sisältä. Tutkinnassa suositettiin, että onnettomuuskohteesta tulevan hätäpuhelun soittajan sijainti rakennuksessa tulisi aina selvittää mahdollisimman tarkoin ja välittää tieto pelastajille. Pelastus- ja sammutustyössä tulisi mahdollisimman nopeasti varmistaa tilanne näistä osista rakennusta.

3 ANALYYSI

3.1 Onnettomuuden analysointi

Onnettomuuden analysoinnissa on käytetty Accimap-menetelmää¹³ ja analyysitekstin jäsentely perustuu oheiseen tutkintaryhmän laatimaan Accimap-kaavioon.

3.1.1 Puutteet puutalon paloturvallisuudessa

Tulipalossa tuhoutuneen noin satavuotiaan puutalon rakenteellinen paloturvallisuus oli heikko. Liikehuoneistoja oli muutettu asunnoiksi, huoneistoja oli jaettu ja yhdistelty. Taloon oli rakennettu yksi asunto lisää. Asiakirjoja muutostöistä ei ole. Ainakin osa muutoksista oli tehty omatoimisesti ilman lupamenettelyjä. Rakennuksessa oli muutosten jäljiltä paljon asuntoja, yhteensä 17. Monet asuntojen välisistä seinistä olivat huonosti palon ja savun leviämistä estäviä, mikä teki talosta vaarallisen siellä oleskeleville.

Talon asiakirjoja ei ollut arkistoitu kattavasti taloyhtiössä ja rakennusvalvonnassa, mikä oli vaikeuttanut taloon tehtyjen rakenteellisten muutosten valvontaa. Remonteista ilmoittaminen rakennusvalvonnalle ja lupamenettelyjen asianmukainen hoitaminen olisivat johtaneet turvallisuuden parantumiseen. Talon vaiheet osoittavat, että rakennusten sisällä on mahdollista tehdä merkittäviäkin muutoksia ilman asianmukaisia lupia.

Rakenteellisten puutteiden lisäksi talon portaikoista ja useimmista asunnoista puuttuivat palovaroitinimet. Taloyhtiö ei ollut huolehtinut portaikkoon aiotusta palovaroitinien asentamisesta. Laki ei edellytä palovaroitinien kerros- ja rivitalojen porrashuoneisiin. Asuntojen palovaroitinimet ovat lain mukaan asukkaiden vastuulla. Silloin kun asukkaan kyky huolehtia asiasta on huono, varoitin jää usein hankkimatta, asentamatta ja toimintakunto varmistamatta. Tässä tapauksessa joissakin vuokrasopimuksissa oli korostettu asukkaan vastuuta palovaroitimesta.

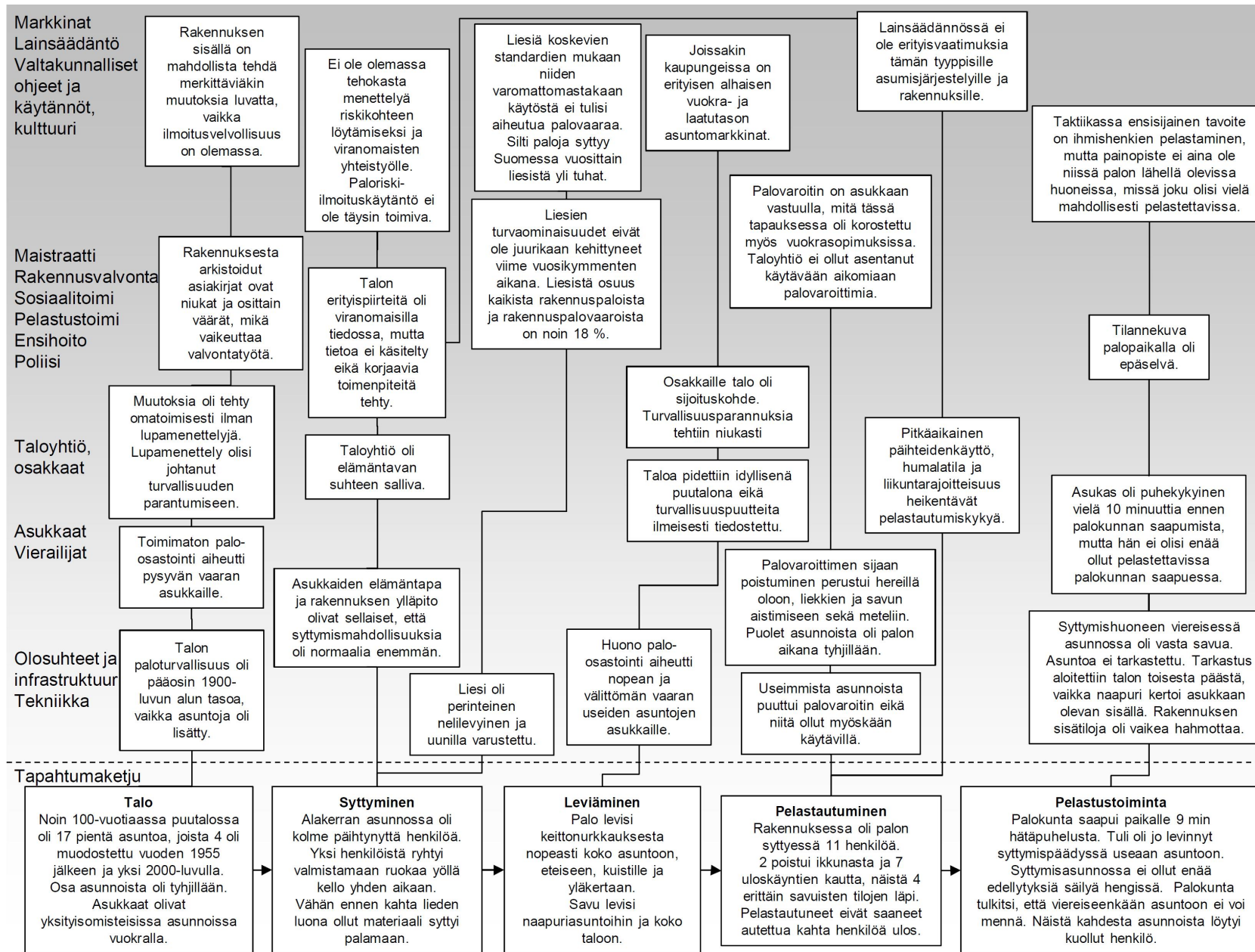
Taloyhtiön osakkaat ja vuokralaiset eivät olleet pitäneet talon turvallisuuspuutteita niin merkittävänä, että olisivat puuttuneet niihin. Osakkaat eivät asuneet talossa, joka oli heille sijoituskohte. Osakkaat olivat teettäneet taloon vain vähän turvallisuusparannuksia.

¹³ Accimap-menetelmää käytetään onnettomuuteen vaikuttaneiden tekijöiden analysointiin, olennaisimpien johdopäätösten löytämiseen ja vaikuttavien turvallisuussuosituksen laatimiseen ja kohdistamiseen.

Onnettomuus kuvataan Accimap-kaavion alaosassa tapahtumaketjuna. Tunnistetut päätöksentekijätahot ja muut toimintaa ohjaavat tasot merkitään vasempaan reunaan. Tapahtumaketjun osien tarkastelu eri tasoilla tehdään alhaalta ylöspäin. Kaavion alaosassa tarkastellaan yksittäistä tutkittavana olevaa onnettomuutta, josta edetään laajoihin näkökulmiin ja merkityksiin esimerkiksi kansallisella tai kansainvälisellä tasolla.

Analyysiteksti noudattaa Accimap-kaaviota ja taustoittaa yksittäisiä laatikoita ja niiden välisiä yhteyksiä. Turvallisuustutkintalain tarkoittama viranomaisten toiminnan analyysi tehdään tarvittavilta osin erikseen.

Accimap-menetelmän lähde: Rasmussen, J. ja Svedung, I. (2000) *Proactive Risk Management in a Dynamic Society*, Karlstad: Swedish Rescue Services Agency.

Kuva 11. Onnettomuudesta laadittu Accimap-kaavio.

Taloyhtiöllä oli pelastussuunnitelma, mutta siinä ei ollut huomioitu talon rakenteita ja asukkaiden toimintakykyä. Usean asunnon rakennusten paloturvallisuutta on yritetty edistää lakisääteisillä pelastussuunnitelmilla. Pelastussuunnitelman olemassaolo tai sen toimittaminen pelastuslaitokselle eivät kuitenkaan paljon edistä paloturvallisuutta. Rakennuksen erityispiirteiden, käytön ja asukkaiden toimintakyvyn huomiotta jättäminen pelastussuunnitelmassa johtaa siihen, että suunnitelma ei vastaa tarkoitustaan. Rakennuksen käytön todellisia riskejä ei poisteta eikä niihin varauduta.

3.1.2 Päihderiippuvaisten asuminen puutalossa

Palo-osastoimaton puutalo ei ollut turvallinen asuinpaikka, sillä missä tahansa asunnossa syttynneen palon oli mahdollista levitä nopeasti useaan asuntoon. Erityisen turvaton rakennus oli siellä asuneelle päihderiippuvaisten yhteisölle.

Päihderiippuvaisten yhteisö oli vähitellen asettunut asumaan taloon. Jatkuva päihteidenkäyttö lisäsi tulipalon vaaraa talossa ja heikensi pelastautumismahdollisuuksia hätätilanteessa. Asukkaiden elämäntyyli aiheutti palokuormaa, sillä lattialla, tasoilla ja lieden lähellä oli tavaroita ja roskaa. Tulipalon syttymismahdollisuuksia oli normaalia enemmän muun muassa tupakoinnin sekä huoneistojen käytön ja ylläpidon vuoksi.

Asukkaiden elämäntapa oli taloyhtiön tiedossa. Se myös aiheutti runsaasti tehtäviä pelastuslaitokselle, ensihoidolle ja poliisille. Varoitussignaaleista huolimatta viranomaiset eivät puuttuneet tilanteeseen. Asukkaista ei ollut tehty paloriski-ilmoituksia, eikä taloon ollut tehty palotarkastusta pitkään aikaan. Taloyhtiössä ei puututtu päihteidenkäyttöön, kunhan asukkaat eivät aiheuttaneet vakavaa häiriötä.

3.1.3 Riskikohteiden tunnistaminen

Päihderiippuvaisten ja vanhan puutalon yhdistelmä ei ole ainutlaatuinen eikä sitä ollut tunnistettu erityisen riskialttiiksi paloturvallisuuden kannalta. Lainsäädännössä ei ole erityisvaatimuksia tämän tyyppisille asumisjärjestelyille ja rakennuksille.

Turussa on ollut mahdollista vuokrata asunto alhaisen vuokra- ja laatutason asuntomarkkinoilta. Siellä on ollut muitakin palaneen talon kaltaisessa käytössä olleita puutaloja.

Vastaavia asuntomarkkinoita ja riskikohteita on myös muissa Suomen kaupungeissa. Viranomaisilla ei ole tehokkaita käytäntöjä tällaisten riskikohteiden tunnistamiseksi. Havaintoja mahdollisista riskikohteista ei jaeta viranomaisten kesken. Tällaiselle yhteistyölle ei ole kehitetty riittävän hyvin toimivia menettelyjä.

Paloriski-ilmoitus voisi olla tehokas tapa tiedottaa riskikohteista viranomaisten kesken. Ilmoituskäytännön hyöty on kuitenkin jäänyt vähäiseksi, koska ilmoituksia on laadittu harvoin. Kaikkia viranomaisia kuten esimerkiksi alueellista sosiaalitoimintaa ei myöskään ole riittävästi koulutettu laatimaan paloriski-ilmoituksia.

3.1.4 Tulipalon syttyminen ja leviäminen

Talon pohjoispäädyssä alakerran asunnossa asukas ja kaksi vierasta olivat viettäneet edeltävän päivän ja illan alkoholia juoden. Kello yhden aikaan yksi heistä ryhtyi voimakkaasti humaltuneena valmistamaan ruokaa.

Päällä olleen liedien keittolevyn luona ollut materiaali syttyi palamaan vähän ennen kello kahta. Liedien lähellä oli ollut tavaroita ja roskaa ja viereisellä seinällä käpristynyttä ja päällemaalattua tapettia. Tulipalo levisi nopeasti keittonurkkauksesta koko asuntoon, eteiseen, kuistille ja yläkertaan. Savu levisi naapuriasuntoihin ja koko taloon.

Huonon palo-osastoinnin vuoksi tulipalo laajeni useassa asunnossa täyden palon vaiheeseen nopeasti ja aiheutti välittömän vaaran talossa olleille.

Sähköliesien käyttö on Suomessa yleisin asuntopalojen aiheuttaja. Pelastuslaitos hälytetään liesien aiheuttamaan rakennuspaloon tai rakennuspalovaaraan Suomessa yli tuhat kertaa vuodessa. Liesistä aiheutuvien tehtävien osuus kaikista rakennuspalloista ja rakennuspalovaaroista on suuri. Niitä on sähköpaloista noin 40 % ja kaikista rakennuspalloista ja rakennuspalovaaroista noin 18 %. Vaaratilanteita todennäköisesti on tätä enemmän, sillä pelastuslaitoksen tehtävät ovat usein jo syttymiseen tai konkreettiseen syttymisvaaraan edenneitä tilanteita. Tilastoissa näkymättömiä tilanteita voivat olla esimerkiksi päälle jäänyt tai vahingossa päälle laitettu levy, joka on huomattu ajoissa tai syttynyt palon alku, joka on saatu sammutettua omatoimisesti.

Liesien suuri osuus palojen aiheuttajina on pysynyt lähes samana viimeisten parinkymmenen vuoden ajan. Liesien turvavarusteet ovat muuttuneet ja yleistyneet vuosien saatossa vain vähän. Toisinaan käytetään myös erilaisia jälkiasennettavia suoja, ei lieteen alun perin suunniteltuja ratkaisuja. Kaikkia teknologian mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty liesien turvallisuuden parantamiseksi ja niistä aiheutuvien tulipalojen vähentämiseksi. Kyse on liesien turvaominaisuuksien kehittämisestä, sillä varsinaista vikaa liesissä on vain harvoin.

EU alueella myytäviltä liesiltä vaaditaan tiettyjä turvallisuusominaisuuksia, jotka on määriteltävä liesiä koskeissa standardeissa. Standardien vaatimusten kehittäminen tapahtuu kansainvälisenä yhteistyönä.

3.1.5 Asukkaiden pelastautuminen

Talossa oli palon syttyessä 11 henkilöä. Palon nopean etenemisen vuoksi pelastautumiseen ei jäänyt paljon aikaa. Onneksi puolet asukkaista oli palon syttyessä vielä hereillä ja puolet asunnoista sattui olemaan tyhjiillään.

Kaksi henkilöä pelastautui asuntojensa ikkunoista. Seitsemän henkilöä pelastautui uloskäytien läpi. Heistä neljän pelastuminen oli täpärällä, ja he joutuivat poistumaan savun läpi. Pelastautuneet eivät saaneet autettua kahta henkilöä ulos. He menehtyivät palossa.

Palovaroittimien puuttuessa tulipalosta pelastautuminen perustui hereillä oloon, liekkien ja savun aistimiseen, palon ääniin sekä asukkaiden aiheuttamaan meteliin. Pitkäaikainen päihteidenkäyttö, humalatila ja sairaudesta tai tapaturmasta aiheutunut liikuntarajoitus heikensivät ihmisten pelastautumiskykyä.

3.2 Pelastustoimien analysointi

Ensimmäinen pelastustoimen yksikkö saapui palopaikalle yhdeksän minuutin kuluttua hätäpuhelusta. Palokunnan saapuessa nopeasti edennyt tulipalo oli ehtinyt levitä useaan asuntoon talon syttymispäädystä.

I-riskiluokan alueelle määriteltyä kiireellisen pelastustehtävän kuuden minuutin tavoiteaika ei saavutettu. Tavoiteajalla tarkoitetaan aikaa palokunnan hälyttämisestä sen saapumiseen palopaikalle. Turussa ensimmäinen yksikkö oli paikalla noin kahdeksan minuuttia sen hälyttämisestä. Tavoiteajan valtakunnallisena minimitasona on, että kiireellisissä tehtävissä ensimmäinen yksikkö ehtii tavoiteajassa palopaikalle vähintään puolesta tehtävistä. Turun alueella tämä täyttyy. Vuosina 2010–2014 näistä tehtävistä kohde saavutettiin vähintään kuudessa minuutissa 62 prosentissa hälytyksistä.

Palokunnalle oli ilmeistä pelastustoimia aloitettaessa, ettei palon syttymisasunnossa ollut enää edellytyksiä säilyä hengissä. Toinen kuollut henkilö löydettiin myöhemmin tästä asunnosta.

Palokunta tulkitsi pelastustoimien alussa myös, että syttymisasunnon viereiseenkin asuntoon ei ollut enää turvallista mennä. Palokunta ei siten tarkastanut kyseistä asuntoa, vaikka naapuri kertoi asukkaana olevan siellä. Asunnosta löydettiin myöhemmin kuollut ihminen. Pelastustoimien alussa asunto ei ollut tulen vallassa, mutta siellä oli savua. Asunto ei syttynyt palamaan missään vaiheessa. Siellä ollut asukas oli ollut puhekykyinen vielä kymmenen minuuttia ennen palokunnan saapumista. Häikäpitoisuuden kertymistä uhrin veren hemoglobiiniin arvioitiin tähän tarkoitettuun yhtälön¹⁴ avulla. Hän ei olisi todennäköisesti ollut enää pelastettavissa pelastustoimien alkuvaiheessa.

Palokunta aloitti asuntojen tarkastamisen palosta kauimpana olleesta rakennuksen päädystä. Pelastustaktiikassa ensisijainen tavoite on ihmishenkien pelastaminen, mutta huomio ei aina välttämättä ole lähimpänä paloa olevissa tiloissa, joissa ihmiset ovat suurimmassa vaarassa. Toisaalta erityisesti pientaloa suuremmissa rakennuksissa voi kiireellisesti pelastettavia henkilöitä olla muuallakin.

Tilanne palopaikalla oli hieman epäselvä. Taloon jääneistä ei saatu varmaa tietoa, vaikka paikalla oli useita talosta poistuneita henkilöitä kertomassa asiasta. Sisäänkäyntejä oli monta, asunnot olivat monimutkaisia ja sisätiloja oli vaikea hahmottaa ulkopuolelta.

¹⁴ Coburn-Forster-Kane

3.3 Viranomaisten toiminnan analysointi

3.3.1 Rakenteellisen paloturvallisuuden valvonta

Rakennuksen paloturvallisuusasioita ei ilmeisesti ollut käsitelty viime vuosikymmeninä rakennusvalvonnassa. Vanhojen puutalojen korjausrakentamiseen liittyvä neuvonta, lupien käsitteleminen ja kunnossapidon valvonta kuuluvat rakennusvalvonnan tehtäviin.

Puutalon kaltaisten rakennusten kunnon valvonta perustuu toimenpidepyyntöihin ja jatkuvaan valvontaan. Rakennusvalvonta ei tee arvioita tai toimenpiteitä, eikä valvo vanhoja rakennuksia ilman erityistä syytä.

Ensisijaisesti rakennusten turvallisuudesta huolehtii omistaja, mitä ei käytännössä valvota. Rakennusvalvontaviranomainen voi laiminlyönnin havaittuaan puuttua asiaan. Talojen sisällä tehdyt rakenteelliset muutokset voivat jäädä huomaamatta.

Rakennusvalvonnalla ei ollut tietoa puutteista puutalon rakenteellisessa paloturvallisuudessa eikä taloon luvatta muodostetusta asunnosta. Erityisen tärkeää olisi ollut huomata asianmukaisen palo-osastoinnin puute asuntojen välillä. Rakennusvalvonnan tietokantaan oli vuosien varrella kirjautunut tietoja asunnoista ilman, että se olisi johtanut lupamenettelyihin tai paloturvallisuuden tarkasteluun. Rakennusvalvonnalla ei ollut oikeaa tietoa asunnoista ja niiden koosta eikä pohjapiirrosta talosta.

3.3.2 Palotarkastukset

Tutkinnassa ei löytynyt tietoja taloon tehdyistä palotarkastuksista ainakaan vuoden 2006 jälkeen. Tätä ennen mahdollisesti tehdyt palotarkastukset eivät näy nykyisessä palotarkastustietokannassa. Pelastustoimi on Turussa kohdentanut palotarkastuksia kerrostaloihin, joissa on liiketiloja tai väestösuoja. Puutalon kaltaiset rakennukset ovat jääneet vähemmälle tarkastamiselle.

Rakennuksen tiedetty käyttö ei ole vaikuttanut palotarkastusten kohdentamiseen. Pelastustoimessa tiedettiin riskialttiin asumistyylin omaavan päihderiippuvaisten yhteisön asuttavan puutaloa, mutta silti taloon ei tehty palotarkastuksia.

3.3.3 Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden valvonta

Sosiaalitoimi ei juuri valvonut pitkäaikaisesta ja vaikeasta päihderiippuvuudesta kärsineiden henkilöiden asumista puutalossa. Alueellisen sosiaalitoimen työntekijät olivat käyneet talossa yksittäisten asukkaiden luona muutaman kerran. Sosiaalitoimella oli kuitenkin tietoja useiden asukkaiden taustasta ja elämäntilanteesta.

Puutalon päihderiippuvaisten jääminen sosiaalitoimen valvonnan katvealueelle johtui siitä, että he olivat hakeutuneet asumaan vapaiden vuokramarkkinoiden asuntoihin. Sosiaalitoimen nykykäytäntö ja laki eivät velvoita valvomaan tarkemmin asiakkaiden asumisturvallisuutta tällaisissa taloissa. Sosiaalitoimen järjestämässä tuki- ja hoitokotiasumisessa valvotaan asumisturvallisuutta paljon tarkemmin.

3.3.4 Viranomaisten yhteistyö

Viranomaisilla oli tietoa puutalon päihderiippuvaisten asukkaiden riskialttiista elämäntyylistä. Taloon oli tullut runsaasti tehtäviä pelastuslaitokselle, ensihoidolle ja poliisille. Sosiaalitoimella oli tietoa asukkaiden elämäntavasta ja sen riskeistä.

Tietoa puutalon turvallisuusongelmista ei ollut siirretty viranomaisverkostossa, vaan tieto lokeroitui viranomaisten omiin arkistoihin. Pelastustoimi ei ollut ottanut rakennusvalvontaan yhteyttä talon turvallisuuspuutteista eikä ollut tehnyt talosta toimenpidepyyntöjä. Ensihoito, poliisi ja sosiaalitoimi eivät olleet tehneet talosta tai sen käytöstä paloriski-ilmoituksia.

Puutalon kaltaisia palo- ja asumisturvallisuuden riskikohteita ei ollut otettu tehostetun tarkkailun kohteeksi. Viranomaisilla ei ole yhteistyökäytäntöjä tällaisten riskikohteiden tunnistamiseksi. Olemassa olevat säännöt ja käytännöt kohdistavat viranomaisten huomion suuriin kerrostaloihin sekä tuki- ja hoitokotiasumiseen. Paloriski-ilmoituksen aktiivinen käyttö lisäisi tiedon vaihtoa paloturvallisuusriskeistä viranomaisten välillä.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOTEAMUKSET

4.1 Toteamukset

1. Noin satavuotias puutalo syttyi palamaan sähkölieden varomattoman käytön seurauksena Turun Raunistulassa aamuyöllä 4.11.2014. Kaksi ihmistä eri asunnoissa menehtyi nopeasti levinneessä palossa ja kuutta henkilöä hoidettiin sairaalassa. Rakennus tuhoutui korjauskelvottomaksi.
2. Tulipalo levisi nopeasti puutalon rakenteissa, koska rakennuksessa ei ollut asianmukaista palo-osastointia. Taloon oli tehty rakenteellisia muutoksia ja 2000-luvun alussa uusi asunto ilman lupaa. Rakennusvalvonta ei ollut saanut tietoonsa näitä muutostöitä.
3. Syttymishuoneiston viereinen asunto jäi pelastajilta tiedustelematta, vaikka palo ei ollut levinnyt sinne. Asukas ei kuitenkaan olisi ollut pelastettavissa. Tämänkaltaises- sa palossa olennaisin pelastustoimenpide on monimutkaisen rakennuksen tilojen johdonmukainen tarkistaminen ja ihmisten evakuointi. Suurin vaara on lähellä paloa.
4. Pelastustoimi ei ollut tehnyt taloon palotarkastusta pitkään aikaan, koska palotarkastuksia ei ollut kohdennettu tällaisiin rakennuksiin. Asukkaiden toimintakyky ja riskialtis asumistapa eivät olleet vaikuttaneet palotarkastusten kohdentumiseen.
5. Talon portaikoissa ja useimmissa asunnoissa ei ollut palovaroittimia. Asunnon palovaroittimesta huolehtiminen on lainsäädännössä jätetty asukkaan vastuulle huomi- oimatta rakennuksen ominaisuuksia ja käyttöä.
6. Puutalon pelastussuunnitelman paloturvallisuusohjeissa ei ollut huomioitu rakennuk- sen rakenteita ja asukkaiden toimintakykyä. Näyttää siltä, että pelastussuunnitelmia laaditaan lain noudattamiseksi eikä paikallisen paloturvallisuuden kehittämiseksi.
7. Vanhoille puisille pienkerrostaloille ei ole muita rakennustyyppisiä tiukempia palotur- vallisuusvaatimuksia. Esimerkiksi portaikkoihin ei edellytetä sammuttimia tai palova- roittimia.
8. Monet puutalon päihderiippuvaiset asukkaat olivat sosiaalitoimen asiakkaita, mutta sosiaalitoimi oli valvonut heidän asumisturvallisuuttaan löyhästi, koska he asuivat vapaiden vuokramarkkinoiden asunnoissa.
9. Päihderiippuvaisten yhteisön asuttamaa puutaloa ei ollut tunnistettu paloriskikoh- teeksi. Viranomaiset eivät olleet panostaneet puutalon kaltaisten paloriskikohteiden tunnistamiseen, vaan toimivat yleisten paloturvallisuutta edistävien sääntöjen ja oh- jeiden mukaan.
10. Viranomaisilla ei ollut tehokkaita yhteistyökäytäntöjä puutalon kaltaisten paloriski- kohteiden tunnistamiseksi. Taloon oli tullut paljon tehtäviä pelastuslaitokselle, ensi-

hoidolle ja poliisille, joten asukkaiden riskialtis elämäntyyli oli viranomaisten tiedossa. Asumisesta tehdyistä havainnoista ei ollut jaettu tietoa viranomaisten kesken.

11. Puutalosta ei ollut laadittu paloriski-ilmoituksia. Niillä voidaan jakaa tietoa paloriski-kohteista viranomaisten kesken.
12. Vanhan puutalon ja päihderiippuvaisten asukkaiden yhdistelmää ei ollut pidetty erityisen riskialttiina. Turussa on ollut muita samanlaisessa käytössä olleita puurakennuksia. Edullisen vuokra- ja laatutason vuokramarkkinoilta on järjestynyt asuntoja myös hyvin rikkonaisen asumishistorian omaaville henkilöille.

4.2 Onnettomuuden syyt

Tulipalon syttymissyö oli sähkölieden varomaton käyttö. Palon nopea leviäminen ja tuhoisuus johtuivat vanhan puutalon huonosta palo-osastoinnista. Rakennusvalvonnalla ei ollut tietoa taloon luvatta tehdyistä rakenteellisista muutoksista. Taloon ei ollut kohdennettu palotarkastuksia. Sieltä puuttui palovaroittimia, eikä pelastussuunnitelmassa ollut huomioitu talon rakenteita ja asukkaiden toimintakykyä. Viranomaiset eivät olleet tunnistaneeet monien päihderiippuvaisten asuttamaa taloa paloriskikohteeksi. Asukkaiden riskialttiista asumistyylistä tehtyjä havaintoja ei ollut jaettu viranomaisten kesken. Viranomaisyhteistyötä edistävää paloriski-ilmoituskäytäntöä ei ollut hyödynnetty.

5 TOTEUTETUT TOIMENPITEET

Uuden sosiaalihuoltolain (1301/2014) kotipalvelua koskevat säännökset ovat tulleet voimaan 1.1.2015. Laki tuo tarkennuksia sosiaalihuollon asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen, asiakkaan oikeuksiin ja sosiaalihuollon toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan tutkitun tapauksen näkökulmasta merkittävimpiä säädösmuutoksia on sosiaalihuoltolain 35 §. Siinä on mainittu usean viranomaisen ja tahon toimijoita, joiden tehtävässään saadessaan tietää ilmeisen sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä, on ohjattava tämä hakemaan sosiaalipalveluja tai hänen antaessaan suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen avuntarpeen arvioimiseksi.

Sosiaalityön asiakkuuteen tulevalle henkilölle tulee lain myötä tehdä palvelutarpeen arviointi, jossa laajasti arvioidaan yksilön ja perheen tilanne. Tietojen perusteella sosiaalityöntekijä päättää yhdessä asiakkaan kanssa tukitoimista ja jatkosuunnitelmista. Päihdepalvelujen vastaanottaminen on vapaaehtoista.

Lain tavoitteena on lisätä eri toimialojen yhteistyötä korjaavasta tuesta ehkäisevään työhön. Tarkoitus on parantaa jatkossa työskentelyn edellytyksiä ja mahdollistaa uudenlaisten yhteistyörakenteiden syntyminen myös pelastuslaitoksen, poliisin, ensihoidon ja sosiaalitoimen välille.

Turun avohuollon sosiaalityössä tullaan eri tehtävissä toimivia kotikäyntejä tekeviä työntekijöitä kouluttamaan paloriski-ilmoituksen tekemiseen.

6 SUOSITUKSET

6.1 Paloriski-ilmoitusmenettelyn kehittäminen

Tutkinnan kohteena olleen rakennuksen paloturvallisuudessa oli puutteita. Talossa oli runsaasti asuntoja eikä niiden välillä ollut palo-osastointia, joka olisi estänyt savun ja palon nopean leviämisen. Lisäksi rakennusta käytettiin riskialttiilla tavalla. Rakennuksessa asuneiden ja vierailleiden päihteidenkäyttö lisäsi syttymisen todennäköisyyttä ja huononsi heidän poistumismahdollisuuksiaan. Vaara oli tunnistettavissa etukäteen, mutta mikään viranomainen ei kiinnittänyt siihen huomiota. Tilanteen tunnistaminen olisi ollut mahdollista lukuisten viranomaistehtävien perusteella sekä sen vuoksi, että sosiaalitoimi tiesi talon käytöstä. Rakennusvalvonnalla puolestaan ei ole toimivia menettelyjä saada tietoonsa rakennusten rakenteellisia ongelmia. Rakennusvalvonnan tiedot palaneesta talosta olivat hyvin niukat ja virheelliset. Muutoksiin liittyvistä mahdollisista lupamenettelyistä ei ollut tietoja.

Onnettomuustutkimakeskus antoi tutkinnassa *B1/2008Y Tulipalo tukiasumiseen käytetyssä pientalossa Espoossa 27.3.2008* seuraavan suosituksen:

Sisäasiainministeriö yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa luo järjestelyt, jotka mahdollistavat eri viranomaisien järjestelmiin kertyvän tiedon sekä havaintojen välittämisen asiasta vastaavalle viranomaiselle siten, että tieto tallentuu ja velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen reagoimaan tarvittavalla tavalla.

Pelastuslain 42 §:ssä on vuodesta 2011 lähtien ollut viranomaisten yhteistyövelvoite ja ilmoitusmenettely, kun viranomaiset huomaavat rakennuksessa tai asunnossa ilmeisen palonvaaran. Näitä yhteistyö- ja ilmoitusvelvoitteita ei ole hyödynnetty riittävästi. Ilmoitusmenettely tunnetaan esimerkiksi sosiaalitoimessa huonosti.

Onnettomuustutkimakeskus suosittaa, että

Suomen Kuntaliitto kehittää Pelastuslaitosten kumppanuusverkostoa hyödyntämällä viranomaisyhteistyömenettelyjä siten, että pelastuslain 42 §:n yhteistyö toteutuu ja paloriski-ilmoituksia osataan tehdä ja tehdään. [2015-S26]

Pelastustoimi tai mikään muu viranomainen ei yksin pysty poistamaan tutkinnan kohteen kaltaisten rakennusten ja niiden käytön turvallisuusongelmia. Ratkaisut tulee tehdä yhdessä. Pelastustoimi voi kohdentaa palotarkastuksiaan tunnistettuihin kohteisiin. Sosiaalitoimi voi pohtia, millaista asumista kannattaa tukea, miten ja millä edellytyksillä. Rakennusvalvonnan puolestaan tulee pyrkiä valvomaan, että palo-osastointi ja muut rakenteelliset järjestelyt vastaavat rakennuksen todellista käyttöä.

6.2 Liesiturvallisuuden parantaminen

Sähköliesien käyttö on yleisin asuntopalojen aiheuttaja Suomessa. Paloja aiheuttaneet liedet ovat lähes poikkeuksetta olleet toimivia. Silti liesien turvallisuudessa on puutteita, eikä tilanne ole parantunut viimeisen parinkymmenen vuoden aikana.

Paloja on mahdollista vähentää liesiä kehittämällä. Uusilla ratkaisuilla tulisi esimerkiksi välttää lieden tahatonta päälle kytkeytymistä ja päälle jäämistä sekä tunnistaa poikkeuksellisia tilanteita erilaisilla mittauksilla. Apua voi olla myös induktiotekniikasta.

EU-alueella myytävien sähköliesien turvallisuusvaatimuksia esitetään standardeissa IEC 60335-1 ja IEC 60335-2-6, joiden kehittämiseen Suomen edustajana osallistuu sähkötekniikan alan kansallinen standardointijärjestö SESKO ry.

Onnettomuustutkintakeskus suosittaa, että

SESKO ry on aloitteellinen ja edistää sähköliesien turvallisuusvaatimuksia koskevien standardien uusimista siten, että EU-alueella myytävien liesien aiheuttamat palot saataisiin vähenemään. Turvallisuusvaatimuksissa pitää ottaa huomioon, että kotitalouksissa on esimerkiksi lapsia ja iäkkäitä henkilöitä ja että liettä käytetään myös päihtyneenä. [2015-S27]

Standardin muuttamisella saadaan alkuun kehitys, jolla käytössä olevat liedet vähitellen korvautuvat turvallisilla malleilla. Ennen kuin standardit saadaan uusittua, liesipaloja voidaan ehkäistä erillisillä liesiturvalaitteilla. Niiden käyttöä tulisi edistää, kuten on tehty esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa. Liesivahteja varten on standardi EN 50615.

6.3 Vanhojen usean asunnon puutalojen paloturvallisuus

Tutinnan kohteena olleeseen vanhaan puutaloon oli tehty paloturvallisuutta heikentäviä muutoksia, joista rakennusvalvonnalla ei ollut tietoa. Asuntoja oli rakennettu lisää, mikä lisäsi palotilanteessa välittömään vaaraan joutuvien ihmisten määrää. Osastointeja ei ollut parannettu. Asuntoja oli paljon, yhteensä 17.

Vastaavanlaisia rakennuksia on muuallakin Suomessa, mutta niitä ei välttämättä ole tunnistettu. Ominaista tällaisille rakennuksille on asuntojen suuri lukumäärä, pienet asunnot, korkea ikä ja puurakenne.

Onnettomuustutkintakeskus suosittaa, että

Ympäristöministeriö määrittää yhdessä Kuntaliiton ja sisäministeriön kanssa keinot, miten löydetään ja saatetaan turvalliseksi vanhat, useiden asuntojen rakennukset, joissa paloturvallisuus on heikko. Selvityksen kohteena voisivat olla esimerkiksi ennen vuotta 1960 valmistuneet puutalot, joissa on enemmän kuin kolme alle 50 neliömetrin asuntoa. [2015-S28]

6.4 Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden valvonta

Sosiaalitoimella ei ole ollut käytäntönä kiinnittää huomiota itsenäisesti vuokralla asuvien asiakkaidensa asumisturvallisuuteen, eikä asunnon kunto kuulu viranomaisen myöntämisen tuen kriteereihin. Asumisolosuhteita yksittäisissä asunnoissa tarkastellaan joissain tapauksissa kotikäynneillä, mutta turvallisuusasiat eivät ole keskeisesti esillä. Kyse on myös naapureiden turvallisuudesta.

Onnettomuustutkintakeskus suosittaa, että

Sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä Kuntaliiton kanssa kehittää hyvät käytännöt, joilla kunnan eri toimijat yhdessä huolehtivat toimintakyvyltään rajoittuneiden sosiaalitoimen asiakkaiden paloturvallisuudesta. Ainakin palovaroittimien, poistumisteiden ja asuntojen välisen osastoinnin pitää olla kunnossa. Tukiratkaisujen tulee edistää turvallista asumista. [2015-S29]

Helsingissä 25.5.2015

Kai Valonen

Timo Naskali

Hannu Hänninen

Jukka Koponen

Tuomas Pälviä

LÄHDELUETTELO

1. Päätös tutkinnan aloittamisesta 244/5Y 5.11.2014
2. Lausunnot tutkintaselostusluonnoksesta
3. Poliisin esitutkintapöytäkirja
4. Asunto-osakeyhtiön aineistoa; korjaussuunnitelma ja kunnossapitoselvitys, huoneistotiedot ja pelastussuunnitelma.
5. Kiinteistörekisteriote, kiinteistönmuodostustiedot, rasiustodistus ja lainhuutotodistus
6. Kaupparekisteriaineisto asunto-osakeyhtiöstä
7. Rakennusvalvontaviranomaisen myöntämät luvat; julkisivutoimenpide 3.5.1991 ja purkamislupa 11.12.2014
8. Rakennus- ja huoneistorekisteriote
9. Asemakaavakartta
10. Asuntojen sähkökäyttötiedot 3.–4.11.2014
11. Kiinteistön vanhoja myynti- ja vuokrausilmoitustietoja sekä kuvia internetistä
12. Onnettomuuteen liittyvät hätäpuhelut, radioliikennetallenteet ja teletunnistetiedot Turun hätäkeskukselta, Varsinais-Suomen pelastuslaitokselta ja puhelinoperaattorilta
13. Turun hätäkeskuksen tehtäväraportti
14. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen tapaukseen liittyvät valokuvat
15. Ensihoidon yksikköjen tehtävätietoja
16. Pelastustoimen PRONTO-tietojärjestelmän onnettomuuteen liittyvät hälytys-, onnettomuus-, rakennus- ja palontutkintaseloste
17. Hätäkeskuksen kautta tulleet taloon liittyneet tehtävät 2009–2014
18. Talon osoitteeseen tuleet ensihoidon tehtävät 6/2004 alkaen
19. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon palvelutasopäätös ja valtuuston pöytäkirjateksti
20. PRONTOssa olevat Turun alueen pelastustoimen tehtävien toimintavalmiusajat 2010–2014
21. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2013–2016
22. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma 2013–2016
23. Pelastustoiminnan johtaminen suuronnettomuudessa ja sen uhkatilanteessa, yleisohje, 1.1.2011, päivitetty 5.9.2013, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
24. Sähkö palon syttymissyynä, Tutkimusraportti 1/2013, Tukes 25.9.2013
25. Sähkölaitteistoista aiheutuneet tulipalot ja palovaarat Suomessa -esiselvitys, Raportti 1/2014, Tukes
26. Standardit IEC 60335-1 ja IEC 60335-2-6
27. Suomen asetuskokoelma, 1936; N:o 81 Sisäasiainministeriön päätös rakennusten ja rakennusosien palonkestävyyden luokittamisesta, 6.2.1936
28. Suomen asetuskokoelma 1962; N:o 327 Sisäasiainministeriön päätös rakennusten palonkestävyydestä, 22.5.1962
29. Rakennusten paloturvallisuus & Paloturvallisuus korjausrakentamisessa, Ympäristöopas 39, Ympäristöministeriö, 2003

KIRJALLISUUSLÄHTEET

- Barillo, D. J., & Goode, R. (1996) Fire fatality study: Demographics of fire victims. *Burns* 22(2): 85–88.
- Bode, M., Karttunen, A., Karttunen, V. & Jartti, P. (2006) Alkoholien käyttöön liittyvät aivojen radiologiset löydökset. *Duodecim* 122(3): 314–323.
- Bruck, D., Ball, M. & Thomas, I. R. (2011) Fire Fatality and Alcohol Intake: Analysis of Key Risk Factors. *Journal of studies on alcohol and drugs* 72(5): 731–736.
- Federal Emergency Management Agency, U. S. Fire Administration, Tri-Data Corporation (2013) Establishing a Relationship between Alcohol and Casualties of Fire. Arlington, VI: FEMA.
- Karter, M. J. (1986) Patterns of fire deaths among the elderly and children in the home. *Fire Journal* 80 (March): 19–22.
- Kokki, E. (2011) Palokuolemat ja ihmisen pelastamiset tulipaloissa 2007–2010. Kuopio: Pelastusopiston julkaisu.
- Kokki, E. (2014) Palokuolemat vähentyneet. Kuopio: Pelastusopiston julkaisu.
- Lunetta, P. (2009) Palokuolemat. Teoksessa Tiirikainen, K. (toim.) Tapaturmat Suomessa, 139–140. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Michelle, B. & Dorothy, B. (2004) The Effect of Alcohol Upon Response to Fire Alarm Signals In Sleeping Young Adults. In: *Human behaviour in fire: public fire safety - professionals in partnership; 3rd international symposium, September 2004, Belfast, Northern Ireland, UK.* Interscience Communications, London, pp. 291-302.
- Nurmi, V.-P. (2001) Sähköpalojen riskienhallinta. TUKES-julkaisu 3/2001. Helsinki: Turvatekniikan keskus.
- Rasmussen, J. & Svedung, I. (2000) *Proactive Risk Management in a Dynamic Society*, Karlstad: Swedish Rescue Services Agency.
- Runyan, C. W., Bangdiwala, S. I., Linzer, M. A., Sacks, J. J. & Butts, J. (1992). Risk factors for fatal residential fires. *The New England Journal of Medicine* 327(12): 859–863.
- Sekizawa, A. (1991) Statistical analyses on fatalities characteristics of residential fires. *Fire Safety Science- Proceedings of the Third International Symposium*, London: Elsevier.

Liite 1. Yhteenvedo tutkintaselostusluonnoksesta saaduista lausunnoista

Sisäministeriö

Sisäministeriön pelastusosasto toteaa, että pelastuslain viimeisimmässä uudistuksessa säädettiin ilmoitusvelvollisuus palovaarasta tai onnettomuusriskistä salassapitosäännösten estämättä viranomaisille, kunnalle ja muille julkisyhteisöille sekä näiden henkilöstölle. Tämä on lisännyt pelastusviranomaisten vaikutusmahdollisuuksia alueellaan olevien riskikohteiden onnettomuuksien ehkäisyssä. Lain uudistuksen jälkeen pelastuslaitokset ovat tarkentaneet toimintaansa siten, että ilmoitukset johtavat toimenpiteisiin. Asiassa on vielä paljon kehitettävää erityisesti onnettomuusriskien havainnoinnissa. SM pitää suositusta hyvänä.

Liesiturvallisuuden parantamista koskevaan suositukseen SM:n pelastusosasto muistuttaa, että jos standardin käyttämiselle ei ole velvoitetta, jää liesien turvallisuuden kehittyminen pelkästään markkinoinnin ja kuluttajien valistuneisuuden varaan. Esimerkiksi Norjassa liesien turvaominaisuudet on huomioitu sähköturvallisuusmääräyksissä. SM pitää suositusta hyvänä ja ehdottaa suositukseen lisäystä sähköturvallisuusmääräyksiin vaikuttamisesta.

Vanhojen usean asunnon puutalojen turvallisuutta koskevaan suositukseen SM:n pelastusosasto toteaa, että pelastuslain uudistuksen yhteydessä pyrittiin suuntaamaan pelastuslaitosten valvontaa riskiperusteisemmaksi. Erityisenä pyrkimyksenä oli, että vastavanlaiset riskikohteet tunnistettaisiin ja ne olisivat valvonnan piirissä. Ongelmana on riskikohteiden selvittäminen, ja valvontaa tulisikin suunnata tähän suuntaan. SM pitää suositusta hyvänä.

Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden parantamista koskevaa suositusta SM pitää hyvänä.

Sosiaali- ja terveysministeriö

STM nostaa lausunnossaan esiin, että onnettomuuden jälkeen on tullut voimaan ja sovellettavaksi uusi sosiaalihuoltolaki (30.12.2014/1301), joka tuo tarkennuksia muun muassa sosiaalihuollon asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen, asiakkaan oikeuksiin, sosiaalihuollon toteuttamiseen ja monialaiseen viranomaisyhteistyöhön.

Ministeriön mukaan tutkittu tapaus kiteytyy asunnottomuusteeman ympärille. STM edottaa, että raportin suosituksiin nostettaisiin ympäristöministeriön koordinoiman pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa koottujen hyvien käytäntöjen jatkaminen.

STM on vuonna 2013 asettanut sosiaalihuollon toimintayksiköiden ja kotiin annettavien palveluiden turvallisuuden ohjeistamista valmistelevan työryhmän, jonka työ jatkuu edelleen. Tarkoituksena on kiinnittää huomiota myös paloturvallisuuskysymyksiin muun muassa ohjeistamalla sosiaalialan työntekijöitä tulipalojen ennaltaehkäisyyn sekä paloriski-ilmoituksen tekemiseen. Sosiaalitoimi ei kuitenkaan voi ottaa vastuulleen sellaisia syvällisiä rakenteiden tuntemusta edellyttäviä seikkoja kuten suosituksessa mainittua asuntojen välisen osastoinnin kunnan ja toimivuuden arviointia. Asunnon kunto ei myöskään kuulu viranomaisen myöntämän tuen kriteereihin. Rakennuksen ja asunnon asuinkelpoisuuden arviointi kuuluu kunnan rakennus- ja pelastustoimen tehtäviin. Normaaliin asuntokantaan kuuluvan asunnon paloturvallisuus on asukkaan itsensä hoidettava.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö ilmoitti, ettei se anna tutkintaselostusluonnoksesta lausuntoa.

Suomen Kuntaliitto ry

Kuntaliitto pitää paloriski-ilmoitusmenettelyn kehittämistä koskevaa suositusta perusteltuna.

Vanhojen usean asunnon puutalojen turvallisuutta koskevaan suositukseen Kuntaliitto toteaa, että kiinteistönomistajan velvollisuus on pitää kiinteistö jatkuvasti turvallisuuden vaatimukset täyttävässä kunnossa. Ensisijaisena keinona puutalojen paloturvallisuuden parantamisessa tulisi olla kiinteistön omistajien tiedon lisääminen riskeistä ja vastuista. Tällaisessa työssä etujärjestöt kuten Kiinteistöliitto on hyödyllinen yhteistyötaho. Rakennusvalvonnan tehtävistä on säädetty laissa, eikä niitä voida ilman lainsäädännön muutoksia lisätä tai laajentaa. Tavoitteena ei voi olla, että kuntien rakennusvalvontaviranomaiset itse selvittäisivät vanhan rakennuskannan paloturvallisuuden tason. Sitä ei voida pitää riskien kohdentamisen kannalta vaikuttavana tai taloudellisesti kannattavana työnä.

Sosiaalitoimen asiakkaiden asumisturvallisuuden valvontaan liittyvää suositusta Kuntaliitto pitää haastavana ja sen käytännön toteuttamista epävarmana. Liiton mukaan suosituksesta voi jäädä siihen käsitykseen, että sen toteuttaminen jää liiaksi sosiaalitoimen vastuulle. Sosiaalitoimen henkilöstön osaamisen vahvuudet painottuvat muualle kuin rakenteellisen paloturvallisuuden alueelle.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto pitää tutkintaa ja selostusta ammattitaitoisesti tehtynä. Paloriski-ilmoitusmenettelyn kehittämistä koskevasta suosituksesta kumppanuusverkosto toteaa, että viranomaisten yhteistyö- ja ilmoitusvelvoitteita ei ole hyödynnetty riittävästi, vaikkakin pelastuslaitokset ovat vaihtelevasti kouluttaneet omaa henkilöstöään käsittelemään paloriski-ilmoituksia. Lisäksi on koulutettu kuntien sosiaalitoimen henkilöstöä ilmoitusten tekemiseen. Kumppanuusverkoston mukaan tähän mennessä tehtyä työtä ei voi pitää riittävän kattavana ja järjestelmällisenä, minkä takia se pitää esitettyä suositusta perusteltuna.

SESKO ry

Lausunnossaan SESKO toteaa, ettei tutkintaselostuksesta pysty toteamaan lieden tyyppiä, merkkikilven tietoja ja lieden standardinmukaisuutta. Epäselväksi jäi myös mikä levy oli käytössä, millaisella teholla ja oliko liedellä olleessa astiassa ruokaa. Ajastimella varustettu liesi ei olisi todennäköisesti estänyt paloa kun taas standardin EN 50615 mukaisella liesivahdilla tulipalo olisi ollut estettävissä.

SESKO toteaa tiedostavansa suosituksessa esitetyn asian tärkeyden. Liesipalojen ehkäisyyn on kiinnitetty huomiota eurooppalaisessa kotitaloussähkölaitteiden turvallisuudesta vastaavassa komiteassa CENELEC TC 61, jonka työhön SESKOn komitea SK 61 osallistuu aktiivisesti. Suomalaiset asiantuntijat osallistuvat myös aktiivisesti liesivahtistandardin kehittämiseen.

Liesistandardia EN 60335-2-6 tullaan muuttamaan SESKOn aloitteesta siten, että standardin EN 50615 mukaisten suojalaitteiden käyttäminen liesissä jatkossa sallitaan. SESKO informoi osaltaan uudesta standardista rakennusmääräyksiä laativia viranomaisia ja vakuutusyhtiöitä.

SESKOn näkemyksen mukaan standardin EN 50615 mukaisilla ennakoivasti toimivilla liesivahdeilla voitaisiin estää huomattava osa raportissa mainituista sähköliesien huolimattomasta käytöstä johtuvista hälytystehtävistä ja onnettomuuksista.

Turun kaupungin sosiaalitoimi

Asumis- ja päihdepalvelut toteaa, että talossa asui päihderiippuvaisia henkilöitä, joista osalla oli asiakkuus sosiaalityöhön. Lisäksi yksittäisiä runsaasti päihteitä käyttäviä ja vailla vaki- tuista asuntoa olevia tiedettiin majoittuvan talon asunnossa. Lausunnossa muistutetaan, että asunnottomat, varsinkin Kelan etuuksia saavat, eivät hae säännöllisesti toimeentulotu- kea eivätkä ilmoita olinpaikkaansa sosiaalityöntekijälle. Asumis- ja päihdepalveluiden asunnottomien asiakkaiden asuttamista tuetaan vuokravakuudella asuntoihin, joita tarjoa- vat kaupungin asuntoyhtiö sekä yksityiset vuokranantajat. Tähän taloon vuokravakuuksia ei ole talon huonon maineen vuoksi annettu moneen vuoteen. Asiakkaat, joilla päihdeongel- mien tai muun syyn takia on vaikea saada asuntoa, pyritään ohjaamaan yksityisten palve- luntuottajien välivuokraamiin tukiasuntopalveluihin.

Valtakunnallinen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma suositaa että päihde- riippuvaisille asunnottomille suodaan oikeus omaan asuntoon huolimatta heidän päihteiden käytön haitallisuudesta. Oma asunto mahdollistaa avun hakemisen ja saannin paremmin kuin täysin asunnottomana oleminen.

Avohuollon sosiaalityö toteaa, että heidän asiakkaansa, jotka asuvat vapaissa vuokra- asunnoissa, huolehtivat omasta asumisturvallisuudestaan yhteistyössä vuokranantajan kanssa. Mikäli asiakas tuo asumisturvallisuudesta esille sellaisia seikkoja, joiden perusteel- la sosiaalityöntekijä arvioi, ettei asuminen onnistu, voidaan asiakasta tukea toimeentulotu- en osalta toiseen asuntoon.

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitos toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa tutkintaselostuksen pelastuslaitosta koskeviin osioihin.

Taloyhtiö

Taloyhtiö kiinnittää huomiota tutkintaselostuksessa esitettyyn arvioon vahinkojen suuruu- desta. Lisäksi taloyhtiö nostaa esiin, että vuokrasopimuksissa tupakointi asunnon sisällä oli yleensä kielletty. Samoin vuokrasopimuksissa oli maininta siitä, että palovaroittimen kun- nossapito kuuluu vuokralaiselle. Tupakointikieltoa oli myös valvottu, mutta huomautuksilla ei voi estää tupakointia silloin kun vuokranantaja ei ole paikalla.

Pelastussuunnitelman osalta taloyhtiö kertoo, että siinä mainitut asiat harkittiin ja kirjattiin juuri tämän talon olosuhteita silmällä pitäen sekä tiedotettiin asianmukaisesti asukkaille. Häätäpoistumistikasjärjestelyihin oli kiinnitetty huomiota ja tikkaiden kiinnityksiä oli korjattu. Samoin oli tehty monia muita korjaustöitä.